

ШЧАСЦЕ
ІВАНА ЦІХАНА

8

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

22

СНЕЖНЯ 2021 г.

СЕРАДА

№ 247 (29616)

ЭНЕРГІЯ
ЖЫЦЦЯ

12

КОРАТКА

• Беларусы сабраліся на пікет каля Пасольства Вялікабрытаніі ў Мінску. Присутныя патрабавалі ад уладаў Вялікабрытаніі расследаваць напад на беларускіх дыпламатаў.

• «Белавія» ўзначаліла рэйтынг пунктуальных авіякампаній сярод еўрапейскіх перавозчыкаў у Шарамецэва.

• Выстаўку аўтара-афарміцеля станцыі метро «Няміга» Леаніда Хобатава прадставяць у Мінску.

• Магілёўскі драмтэатр прапанаваў глядачам сыграць у «Навагоднюю мафію».

«НЕ ТРЭБА СТРАЧВАЦЬ СВАІХ КАРАНЁЎ»

Прэзідэнт Беларусі ўручыў ордэн Дружбы народаў касманаўту Алегу Навіцкаму

Узнагарода інструктара-касманаўту-выпрабавальніку атрада касманаўтаў расійскай дзяржаўнай карпарацыі «Раскосмас» прысвоена за значныя дасягненні ў асваенні космасу і вялікі асабісты ўклад ва ўмацаванні міжнародных сувязяў.

Прэзідэнт падзякаваў касманаўту, што той знайшоў час прыехаць на Радзіму і сустрэцца.

«Я гляджу на Алега і думаю, што ён і вонкава, і ўнутрана сапраўдны славянін. У ім і беларускае, і рускае, часткова і нешта ўкраінскае ёсць. Ён сапраўдны славянін. Тое, што ён робіць для сваёй Радзімы, робіць правільна. Рана ці позна ты прыйдзеш на гэту зямлю, таму не трэба страчваць сваіх каранёў», — сказаў Прэзідэнт падчас размовы з Алегам Навіцкім і яго сям'ёй.

Касманаўта Аляксандр Лукашэнка назваў чалавекам, які аб'ядноўвае народы, таму ён удастоены гэтага ордэна.

«Для мяне гэта вельмі высокая адзнака маёй работы. Я сапраўды вельмі люблю Беларусь. Гэта тая зямля, на якой я нарадзіўся, якая мяне выхавала ў асобе маіх бацькоў, знаёмых, школы. Гэтая загартоўка мне дапамагае цяпер спакойна ісці па жыцці. Я ведаю, што тут мой дом, тут мяне заўсёды

Фота: БелТА

прымуць, і тут мне заўсёды рады. Калі здароўя не будзе хапаць на касманаўтыку, хочацца працаваць на дабрабыт Беларусі і Расіі», — адзначыў Олег Навіцкі.

Прэзідэнт раскажаў, што Беларусь рыхтуе некалькі чалавек для палёту ў космас на дамоўленай на дабрабыт Беларусі і Расіі», — адзначыў Олег Навіцкі.

Аляксандр Лукашэнка папрасіў Алега Навіцкага падключыцца да адбору і падрыхтоўкі кандыдатаў.

Марыя ДАДАЛКА.

ЦЫТАТА ДНЯ

Сяргей АСЕНКА,
начальнік галоўнага ўпраўлення
страховага нагляду Міністэрства
фінансаў:

«На гэты момант колькасць занятых у эканоміцы і ахопленых страхаваннем жывяцца і дадатковай пенсіі складае 4,8%. Гэты паказчык невысокі, але, як паказвае практыка, з году ў год павялічваецца. Грамадзяне ўсё больш звяртаюць увагу на прапанаваныя страхавыя прадукты. Тым больш што мяняецца перыяд, на які дзейнічаюць дагаворы добраахвотнага страхавання жывяцца і накопільнай пенсіі. Усё часцей людзі заключаюць іх на больш працяглыя тэрміны — цяпер сярэдні складае 17-18 гадоў. Мяркую, што з прыняццем Указа № 367 «Аб добраахвотным страхаванні дадатковай накопільнай пенсіі» цікавасць да дадатковага пенсійнага страхавання істотна павялічыцца».

Разумныя грошы

УКЛАД У РУБЛЯХ, БЕЗУМОЎНА

А якую яшчэ валюту мы павінны падтрымліваць?

Незразумелае эканамічнае становішча ў рэгіёне, скачкі цэн на энерганосьбіты і ўвядзенне санкцый не дадаюць упэўненасці ў стабільнасці заўтрашняга дня. А складаная сусветная сітуацыя пры пандэміі ўнесла хаос на фінансавыя рынкі. На такім фоне кожны чалавек, які мае пэўную суму зберажэнняў, задаецца пытаннем: дзе і як лепш захаваць грошы? **СТАР. 6**

СВЯТЫ БЕЗ НЕПРЫЕМНАСЦЯЎ

Што трэба ведаць, каб на Новы год і Каляды не адбылося надзвычайных сітуацый?

Большасць з нас ужо пачала падрыхтоўку да гэтых чаканых свят. Хтосьці ўжо ўпрыгожыў ёлку, павесіў гірлянду — прычым не толькі на лясную прыгажуню, але і на вокны, як гэта цяпер модна. Іншыя мiтусяцца ў пошуку падарункаў, а таксама піратэхнікі, каб святкаванне, на іх погляд, прайшло максімальна весела. Гаспадыні пачалі задумвацца, чым будучы частаваць гасцей.

Аднак чамусьці ў гэтай перадсвяточнай мiтусні, а таксама падчас святкавання Новага года і Каляд мала хто клапаціцца пра бяспеку. А пра гэта, нагадваюць ратавальнікі, нельга забывацца ні падчас ўпрыгожвання ёлкі і ў цэлым жылля, ні пры выкарыстанні піратэхнічных вырабаў, ні нават падчас падрыхтоўкі святочнага стала. **СТАР. 4**

ISSN 1990 — 763X

Кожны дзень — са «Звездой»!

Усім, хто падпісаўся на I квартал або I паўгоддзе 2022 года, — у падарунак чатыры календары — маляўнічы насценны, рэлігійны, народны і месяцавы

«ТРЭБА НАВЕСЦІ ПАРАДАК У ВОБЛАСЦІ. ГЭТА БУДЗЕ ВАША ЗАДАЧА»

Новыя губернатар, міністр, старшыня камітэта — Прэзідэнт Беларусі зрабіў кадравыя назначэнні

Адразу два новыя назначэнцы прыйшлі з Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання. Яго кіраўнік Іван Крупко стаў старшынёй Гомельскага абласнога выканаўчага камітэта, а адзін з яго намеснікаў, Аляксей Багданаў, — міністрам антыманапольнага рэгулявання і гандлю. Сяргей Шлычкоў зойме пасаду старшыні Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях.

Пра тэхналогіі і характар байца

Прэзідэнт адзначыў, што Сяргей Шлычкоў добра знаёмы з галіной, у якой прыйдзеца працаваць. Для дзяржавы там галоўнае — вызначыць праграмы, што варта падтрымаць і фінансаванне, і кантраляваць іх выкананне.

«Вы, верагодна, ведаеце асноўныя недахопы ДКНТ: і праграмы ёсць, і грошы выдаткоўваюцца, магчыма, мы нешта і ствараем, але значнага выніку я не бачу. Таму гэта ваша асноўная, зямная задача. Неабходна, каб было відаць, што грошы патрачаны і ёсць вынік», — акцэнтаваў Аляксандр Лукашэнка.

Звяртаючыся да новага кіраўніка МАРГ, Прэзідэнт заўважыў, што даўно назірае за працай Аляксея Багданава і адзначыў у яго шмат рыс добрага лідэра. На новай пасадзе прыйдзеца іх рэалізаваць і шмат працаваць.

«Міністэрства вельмі складанае. Пры любых даследаваннях нашага грамадства людзі называюць праблемы, што ляжаць па вашым міністэрстве», — сказаў кіраўнік краіны.

Ён з асабістага вопыту падкрэсліў, што больш складанай эканомікі, чым у гандлі, няма. Таму арганізацыя гандлю і эканоміка — сферы хоць і цікавыя, але цяжкія.

«У саветыяны часы было прасцей. Там коштаўтварэнне было стабільнае. Зараз мы кінутыя ў рынак, людзі скардзяцца на рост цен, высокую інфляцыю. Гэта спарэды ў саку. Рыначныя адносіны... Сёння мы зразумелі, што ніякіх рынач-

Фота: БелТА

ных адносін няма. Нам падкінулі гэтую ідэю з-за акіяна тыя, у каго шмат грошай», — мяркуе кіраўнік краіны.

Ён спадзяецца, што Аляксей Багданаў разбярэцца з усімі цяжкасцямі сферы. Дапамогуць яму калегі. Заўважыў Аляксандр Лукашэнка, што ў гандлі шмат разумных людзей.

«Вы сам малады чалавек, і не варта палохацца прыцягваць да сябе такіх жа маладых людзей, каб яны маглі быць вашай апорай. Ва ўсё не ўнікнеш, але тое элементарнае, што нават у МАРГ, вам трэба будзе ведаць», — дадаў Прэзідэнт.

Ён звярнуў увагу, што шмат праблем ёсць у сферы антыманапольнага рэгулявання — неабходна будзе выкарыстоўваць пэўныя рычагі, каб трымаць цэны ў прымальным дыяпазоне.

«У нас людзі не вельмі багатыя для таго, каб адпусціць цэны. Калі адпусціць цэны, быццам бы яны павінны самі па сабе ўпасці. Нешта не падаюць. Колькі я назіраю, нідзе не падаюць. Асабліва ў пост-саветцкіх рэспубліках», — мяркуе Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт адзначае, што хацелася б, каб яму ўнеслі прапановы па стварэнні сістэмы цэнаўтварэння ў краіне. Па яго словах, надзэрны вопыт у гэтым мае Расія.

«Трэба стварыць сістэму. Яе пакуль няма», — канстатуе Прэзідэнт і заўважае, што спартыўная падрыхтоўка, характар (Аляксей

Багданаў мае адукацыю трэнера-выкладчыка па традыцыйным каратэдо) дапамогуць міністру на пасадзе.

Губернатару работы хоціць

Прызначаючы на пасаду старшыні аблвыканкама Івана Крупко, Прэзідэнт адзначыў, што дапамогу ў рабоце на Гомельшчыне таму акажа віцэ-прэм'ер Юрый Назараў як уплываваны па рэгіёне.

«Ён мне (і многія іншыя) рэкамендавалі Крупко, але яго слова было апошнім. Мне падкупіла тое, што ён сказаў: «Я яму падстаўлю плячо ў прамысловасці». У Гомелі вялікая прамысловасць», — акцэнтаваў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт дадаў, што ў вобласці ідзе аднаўленне старых нафтавых свідравін і здабычы з іх сыравіны. Кіраўнік краіны заўважыў, што нейкую частку даходаў магчыма будзе пакаідаць і ў абласным бюджэце.

Аляксандр Лукашэнка свярдае, што праблемы сельскай гаспадаркі вобласці Іван Крупко ведае не горш за папярэдняга губернатара.

«Там прыйдзеца вельмі жорстка падыходзіць да кадры, сфарміраваць кадравы патэнцыял. Мы не адзін раз на гэту тэму размаўлялі. Вы адначалі, што трэба фарміраваць нават у губернатара кадравы склад кіраўніцтва. Тут вас ніхто абмяжоўваць не будзе,

падбіраць людзей», — адзначае Аляксандр Лукашэнка.

Паабяцаў ён дапамагчы і ў стварэнні комплексу. З месцам і кадраным павінны вызначыцца самі.

«Гомельская вобласць некалі была квітнёючым краем. Неабходна севаабароты будаваць нарэшце належна. У вас гэта ёсць, вы гэта зможаце зрабіць. Трэба спрабаваць нешта там апрацоўваць, пачынаючы ад фруктаў, агародніны, заканчваючы кукурузай», — арыентаваў Прэзідэнт.

Нагадаў ён аб праблеме падзыходу жывёлы, крадзяжу і паставіў задачу падключыць да вырашэння праваахоўныя органы.

«Трэба навесці парадак у вобласці, разабрацца з севаабаротамі, падключыць прамысловасць, гарады да пад'ёму сельскай гаспадаркі. Гэта будзе ваша задача, — рэзюмаваў Аляксандр Лукашэнка і заўважыў, што людзі на Гомельшчыне асабліва: «Мне Гомельшчына вельмі падабаецца і людзі там вельмі добрыя. Яны шмат надзяргліся і неабходна ім дапамагчы».

Сёння ў Прэзідэнта запланавана сустрэча з актывам Гомельшчыны і прадстаўленне новага кіраўніка рэгіёна.

Марыя ДАДАЛКА.

• У тэму

Для міністра сельскай гаспадаркі назначэнне на Гомельшчыну стала нечаканым, але Іван Крупко адзначае: ён разумее, што на яго ўскладаецца вялікая адказнасць, павінен апраўдаць давер Прэзідэнта. У Гомельскай вобласці Іван Крупко раней не працаваў, але за два гады на пасадзе міністра пазнаёміўся з асаблівасцямі ўсіх рэгіёнаў краіны — стаўленнем людзей да сваёй працы, перспектывамі. Прэзідэнт паставіў яму задачу — займацца на Гомельшчыне праблемамі АПК, удасканальваць тэхналогіі, стварыць вакол сябе каманду аднадумцаў для дасягнення мэт, займацца дзеючымі прамысловымі праектамі і распрацоўваць новыя.

Журналісты запыталі новага губернатара, як ён можа ацаніць вынікі сваёй працы ў Міністэрства харчовай прамысловасці?

«Асабліва на сьлёху ўнутраны харчовы рынак, экспарт прадукцыі. Мы сёння бачым рэалізацыю прадуктаў харчавання ў больш чым 100 краін свету і даход на ўзроўні шасці мільярдаў. Гэта высокае дасягненне ўсяго міністэрства ў сумеснай рабоце з урадам», — адзначыў Іван Крупко.

Свайму будучаму пераемніку міністр пакаідае план развіцця аграбизнесу на 2021—2025, які, ён спадзяецца, дасць эффект для галіны. Іван Крупко падзяліўся, якія прыярытэты ён паставіць на губернатарскай пасадзе: «Павышэнне ўзроўню і якасці жыцця людзей. Гэта будзе асноўны прыярытэт маёй работы і каманды аднадумцаў».

Аляксей Багданаў, калі былі намеснікам міністра, курыраваў знешнеэканамічную дзейнасць, перапрацоўваючы прамысловасць, забяспечэнне ўнутранага рынку.

«На гэта я глядзеў вачыма вытворцаў: як забяспечыць рэнтабельнасць, пашырыць асартымент прадукцыі, прасунуць яе на ўнутраны і знешні рынак, забяспечыць прысутнасць на паліцах, маркетынг», — сказаў Аляксей Багданаў і заўважыў, што на пасадзе кіраўніка Міністэрства антыманапольнага рэгулявання і гандлю прыйдзеца засяродзіць увагу на праблемах вытворцаў з іншага боку.

Ён адзначыў, што Прэзідэнт паставіў задачу — забяспечыць інтарэсы звычайнага чалавека, каб ён атрымаў шырокі асартымент якаснай, айначнай прадукцыі па адэкватных цэнах.

«У свеце цэны растуць. Мы іх не можам спыніць, але адрэгуляваць цэнаўтварэнне на ўнутраным рынку — наш абавязак. Мы за гэтым будзем сачыць», — заявіў міністр.

На новай пасадзе яму давядзецца, заўважае ён, знаходзіць баланс паміж інтарэсамі спажыўцоў і вытворцаў, каб пакупнікі маглі набыць тавар на выгадных цэнах, а кампаніі — зарабляць грошы і ўкладаць іх у новую інфраструктуру.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

ВУП Еўрасаюза абваліўся амаль на шэсць працэнтаў

Аб'ём валавога ўнутранага прадукту Еўрасаюза летась склаў 13,4 трыльёна еўра, што на 5,9 працэнта ніжэй, чым у 2019-м. Пра гэта са спасылкай на еўрапейскае статыстычнае агенцтва Еўрастат паведаміла ТАСС. Гэта першае зніжэнне ВУП з 2009 года. Тады падзенне складала 4,3 % у параўнанні з 2008 годам. Леташні спад даследчыкі звязваюць з абмежаваннямі, уведзенымі ўладамі для запавольвання распаўсюджвання COVID-19. Найбольшае зніжэнне ВУП летась зафіксавана ў Іспаніі (мінус 10,8 працэнта). За ёй ідуць Грэцыя (-9 %), Італія (-8,9 %), Партугалія (-8,4 %), Мальта (-8,2 %), Харватыя (-8,1 %) і Францыя (-7,9 %). Адзінай краінай ЕС, у якой назіраўся рост ВУП, стала Ірландыя (5,9 %).

Большасць брытанцаў чакае налета адстаўкі Борыса Джонсана

Жыхары Вялікабрытаніі ў 2022 годзе без аптымізму глядзяць на шанцы зборнай Англіі на чэмпіянаце свету па футболе, а таксама чакаюць адстаўкі кіраўніка ўрада Борыса Джонсана. Аб гэтым сведчаць вынікі апытання Ipsos MORI. Так, 62 працэнт брытанцаў вераць, што на працягу 2022 года Борыс Джонсан перстане быць прэм'ер-міністрам і ўсяго 25 % лічаць такі зыход малаверагодным. Пры гэтым 58 % падданых, якія кансерватыўную парыю ў 2019 годзе, вераць у сыход Джонсана з пасады. Падзенне папулярнасці прэм'ера звязана з яго метадамі барацьбы з пандэміяй каранавіруса, а таксама са скандалам за каляднай вечарынкай на Даўнінг-стрыт. Яна, як мяркуецца, прайшла летась падчас жорсткага лакаўну ў горадзе.

У Японіі заявілі, што не маюць намеру адмаўляцца ад смяротнага пакарання

Урад Японіі выступае супраць адмены пакарання смерцю. З такой заявай выступіў на прэс-канферэнцыі ў Токіа намеснік генеральнага сакратара Кабінета міністраў Сэйдзі Кіхара, паведаміла ТАСС. «Грамадства ў Японіі ў большасці сваёй лічыць, што пакаранне смерцю неабходнае адносна цынічных і жорсткіх злачынстваў. Такія правапарушэнні цяпер ідуць адно за адным, і адмена пакарання смерцю ў такіх умовах не падаецца нам правільнай мерой», — сказаў Сэйдзі Кіхара. У той жа час ён дапусціў магчымасць дыскусіі на гэтую тэму. Заява намесніка генсека Кабінета была зроблена ў сувязі з тым, што напярэднядні ў Японіі былі павешаны тры прыгавораны да смяротнага пакарання за забойствы. Гэта было першае прывядзенне такога прысуду ў выкананне з 2019 года. Цяпер у турмах Японіі ў чаканні пакарання ўтрымліваюцца 107 чалавек, прыгавораных да смерці.

На кантролі

КУЛЬТУРНЫЯ ПРАСТОРЫ І ІНАВАЦЫЙНАЕ АСЯРОДДЗЕ

Наталля КАЧАНАВА пацкавілася, як ідзе рэалізацыя праекта па інавацыйнай вытворчасці на «Гарызонце».

Для гэтага яна выехала на месца, дзе пераканалася: пастаўленыя Прэзідэнтам задачы вырашаюцца досыць эфектыўна.

Нагадаем, што інавацыйная вытворчасць размешчана ў межах вуліцы Куйбышава — праспекта Машэрава — вуліцы Чырвоная і Кіслёва ў сталіцы. У інавацыйна-індустрыяльным цэнтры, які зараз знаходзіцца на рэканструкцыі, будучы стварца разумныя рэчы рознага бытавога прызначэння, распрацаваны спецыялістамі холдынга «Гарызонт». Работы па яго абнаўленні пачаліся некалькі месяцаў таму. За

Фота: БелТА

гэты час тут паспелі правесці мадэрнізацыю памяшканняў з абнаўленнем сцен і столы, падлогі, замянілі вокны і ўваходныя групы. Па ацэнках спецыялістаў, на дадзены момант індустрыяльны цэнтр гатовы прыкладна на 60 %. Завяршыць работы цалкам абцяжыцца да ліпеня 2022 года.

Пасля дэтэлевага вывучэння зробленага на аб'екце Наталля Качанова расказала журналістам падрабязнасці свайго візіту.

— Прэзідэнтам было дадзена даручэнне, каб усе плошчы на прадпрыемстве «Гарызонт», якія не выкарыстоўваюцца, былі задзейнічаныя, прычым эфектыў-

на, падразвіццё вытворчасці, — нагадала Старшыня Савета Рэспублікі.

Яна паведаміла, што ў гэтай сувязі быў распрацаваны план-графік выканання работ па ўключэнні ў абарот невыкарыстаных плошчаў, што трымаецца на кантролі.

— Сёння мы падвялі вынікі 2021 года. Усе запланаваныя мерапрыемствы выкананы, — адзначыла Наталля Качанова. — Усе карпусы, дзе знаходзілася старое абсталяванне і якія выглядалі не эстэтычна, прыведзены ў парадак у адпаведнасці з планам-графікам.

Яна патлумачыла, што па выніках першага паўгоддзя 2022-га адзін з карпусоў будзе ўведзены ў эксплуатацыю і пачне дзейнічаць як

інавацыйная пляцоўка па выпуску прадукцыі, якую традыцыйна выпускае прадпрыемства «Гарызонт».

— У далейшым (а менавіта ў 2022—2023 гадах) тут будучы праводзіцца работы па ўключэнні ў абарот іншых плошчаў — пад медыцынскі, адукацыйныя цэнтры. Гэта ўсё тое, што запатрабавана і ў сталіцы, і сярод работнікаў прадпрыемства «Гарызонт», — падкрэсліла спікер верхняй палаты парламента, упаўнаважаная Прэзідэнта па горадзе Мінск.

Адзначым, што на тэрыторыі будзе створана ўнікальнае для краіны месца перадавых тэхналогій. У 18 карпусах размешчана сучасная вытворчасць медыцынскі і адукацыйныя цэнтры, паркінгі, культур-

ныя прасторы, інавацыйнае асяроддзе. Тэрыторыю абсталююць разумнымі лаўкамі, ліхтарамі на сонечных батарэях.

Як падкрэсліла Наталля Качанова, задачы, пастаўленыя кіраўніком краіны па ўключэнні ў абарот плошчаў, якія не выкарыстоўваюцца, і адкрыцці тут вытворчасцяў, выконваюцца ў поўным аб'ёме.

— Вядома, мы будзем трымаць гэтыя пытанні на кантролі. Але разам з тым я бачу, што ўсе пастаўленыя задачы тут вырашаюцца, і досыць эфектыўна, — пераканана яна і адзначае, што рэалізацыю праекта працягнуць трымаць на кантролі. У поўнай меры яго плануюць выканаць у 2025 годзе.

Вольга АНУФРЫЕВА.

Парламенцкі дзённік

З улікам сучасных рэалій

Якія навацыі чакаюць сферы адукацыі і культуры, а таксама якія даходы і расходы прадугледжаны рэспубліканскім бюджэтам на будучы год?

На пасяджэнні шостага сесіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу сёмага склікання, якое ўчора адбылося ў Авальнай зале, быў разгледжаны шэраг законапраектаў. Найбольш рэзанансныя з іх — «Аб змяненні Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адукацыі» і «Аб змяненні законаў па пытаннях культуры» — ужо даўно абмяркоўваюцца на самым розным узроўні.

Адукацыя — традыцыі і навацыі

Як адзначыў старшыня Пастаяннай камісіі па адукацыі, культуры і навуцы Ігар МАРЗАЛЮК, да другога чытання праекта Закона «Аб змяненні Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адукацыі» максімальна былі ўлічаны пажаданы грамадскасці, дэпутатаў, зацікаўленых міністэрстваў і ведамстваў. — Новы Кодэкс аб адукацыі, якім мы неўзабаве будзем карыстацца, адлюстроўвае стратэгію беларускай адукацыі, што з'яўляюцца стратэгіямі будучыні, — заявіў парламентарый. — Усе тыя навацыі, якія неабходныя нам для далейшага развіцця, у ім ёсць. Безумоўна, гэта нацыянальны кодэкс, арыентаваны на сваю краіну, з улікам сённяшніх рэалій. Мы атрымліваем вельмі важны інструмент для далейшага развіцця: і сярэдняй, і вышэйшай школы.

У будучым законе адлюстраваны моманты, звязаныя з магчымасцю бацькоў удзельнічаць у працэсе навучання сваіх дзяцей у школе і атрымліваць вынікі ўсіх праверак, тэсціраванняў і абследаванняў. Акцэнт зроблены на выхаваўчай функцыі адукацыі, а таксама на функцыі патрыятычнага выхавання. Максімальна поўна ўлічаны ўсе пажаданы Міністэрства абароны, звязаныя са спецыфікай ваенных навуковых устаноў.

— Мы — народ кнігі, народ асветы, — падкрэсліў Ігар Марзалюк. — У нашым топе пазітыўных старажытных герояў знаходзіцца Ефрасіння Полацкая, Кірыла Тураўскі і Францішак Скарына. Найважнейшыя фундаментальныя моманты, гуманістычныя прынцыпы нашай сістэмы адукацыі, якія заўсёды былі для яе характэрныя, апора на традыцыі і выкарыстанне

існуючых навацый — гэта і ёсць наш Кодэкс аб адукацыі.

Спрашчэнне дзеля эфектыўнасці

Дэпутатамі ў першым чытанні быў разгледжаны законапраект «Аб змяненні законаў па пытаннях культуры». Асноўная мэта документа — карэкціроўка Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб культуры. З 257 артыкулаў документа змяненні закранулі 109 артыкулаў. Акрамя таго, прадугледжана ўвядзенне ў Кодэкс трох новых артыкулаў.

Новаўвядзены датычацца пытанняў аховы гісторыка-культурнага спадчыны, вывазу гісторыка-культурных каштоўнасцяў, арганізацыі і правядзення культурных мерапрыемстваў, а таксама іншых пытанняў ажыццяўлення творчай дзейнасці. У прыватнасці, у сферы бібліятэчнай справы ўводзіцца паняцце аддаленага карыстальніка, а таксама спрашчаецца парадак разгляду навукова-праектнай дакументацыі, неабходнай для адкрыцця пастаяннай экспазіцыі ў музеі. Асабліва ўвага — дзейнасці народных майстроў. Напрыклад, прадугледжваецца магчымасць для цэнтраў, дамоў рамёстваў ажыццяўляць продаж прадукцыі падчас вяязных мерапрыемстваў — у першую чаргу гэта накіравана на папулярныя вырабы народных майстроў, а таксама атрыманне цэнтрамі і дамамі рамёстваў дадатковага прыбытку.

— Змяненні ў Кодэкс аб культуры прадрыктаныя самім жыццём, — заўважыў міністр культуры **Анатоль МАРКЕВІЧ**. — Яны накіраваны на спрашчэнне працэдурных механізмаў і дазваляць больш эфектыўна вырашаць пытанні, якія ўзнікаюць. Усе жыхары нашай краіны трывала звязаны са сферай культуры, таму нядзіў-

Фота: БелТА

на, што даволі шмат пытанняў на этапе разгляду законапраекта паступала ад нашых грамадзян. У нас працавалі і працуюць прамяня тэлефонныя лініі, ствараюцца дыялогавае пляцоўкі, падчас якіх нашы грамадзяне давалі нам вельмі карысныя парады. Дзякуючы ў тым ліку ім мы разумелі, на што нам трэба звярнуць увагу ў першую чаргу, каб нормы, прапанаваныя ў новым Кодэкс аб культуры, мелі пастаянны характар, бо гэта асноўны нарматыўны документ, па якім жыве і працуе сфера культуры. Мы ўлічылі ўсе заўвагі, асобныя з іх знайшлі адлюстраванне ў законапраекце «Аб змяненні законаў па пытаннях культуры».

Расходы — 3 сацыяльнай накіраванасцю

У другім чытанні разгледжаны рэспубліканскі бюджэт на будучы год. Як паведаміла старшыня Пастаяннай камісіі па бюджэце і фінансах **Людміла НІЖЭВІЧ**, у адносінах да бюджэту кардынальных змен не адбылося: практычна ўсе пазіцыі, якія былі прадугледжаны ў першым чытанні, ляглі ў аснову і праекта Закона «Аб рэспубліканскім бюджэце на 2022 год» і да другога чытання. Што датычыцца Падатковага кодэкса, у камісію па-

даходы ад знешнеэканамічнай дзейнасці.

Што датычыцца расходаў, захаваецца іх сацыяльная накіраванасць. Значную частку бюджэту складаюць расходы на аплату працы, выплыванне пенсій, стыпендыяў, дапамог, іншых выплат, а таксама на выкананне дзяржаўных сацыяльных стандартаў. Акрамя таго, бюджэтнае фінансаванне дазволіць забяспечыць стабільнае функцыянаванне сістэм адукацыі і аховы здароўя.

Міністр абароны генерал-лейтэнант Віктар ХРЭНІН прадставіў праект Закона «Аб ратыфікацыі Пагаднення аб сумесным інжынерным падраздзяленні гуманітарнага размініравання ўзброеных сіл дзяржаў — удзельнікаў СНД». Акрамя таго, падчас пасяджэння ў другім чытанні былі разгледжаныя законапраекты «Аб змяненні законаў» (па пытаннях падаткаабкладання) і «Аб змяненні законаў па пытаннях аховы навакольнага асяроддзя і прыроднага выкарыстання». У двух чытаннях прыняты законапраект «Аб змяненні кодэксаў», у другім чытанні — праекты Законаў «Аб змяненні законаў па пытаннях прафілактыкі правапарушэнняў» і «Аб змяненні Закона Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаўнай інавацыйнай палітыцы і інавацыйнай дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь», у першым чытанні — праекты Законаў «Аб змяненні Закона Рэспублікі Беларусь «Аб аказанні псіхалагічнай дапамогі», «Аб змяненні Закона Рэспублікі Беларусь «Аб архіўнай справе і справядлівасці ў Рэспубліцы Беларусь», «Аб змяненні Закона Рэспублікі Беларусь «Аб племяннай справе ў жывёлагадоўлі».

Вераніка КАНЮТА.

Работнікі Сакратарыята Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь выказваюць глыбокае спачуванні на чачыні ўпраўлення міжнароднага супрацоўніцтва Сакратарыята Палаты прадстаўнікоў Вячаславу Станіслававічу Кудымаву ў сувязі з напатакшым яго вялікім гограм — смерцю МАЦІ.

Кантэкст

Еўрапейскую граніцу ахоўваюць п'яныя польскія вайскоўцы

Аб гэтым паведамлі ў Дзяржаагранкамітэце

Беларускім бокам на розных участках граніцы з Польшчай неаднаразова назіраліся факты нясення служб польскімі пагранічнікамі ў нецвярозым стане. Чарговы выпадак быў зафіксаваны напярэдадні на брацкім напрамку, паведамлі ў Дзяржаўным пагранічным камітэце.

У крыві — 3,6 праміле алкаголю

Польскі нарад прыцягнуў увагу беларускіх пагранічнікаў не зусім адекватнымі паводзінамі. Ваеннаслужачы на сумежным баку, якія пры сабе мелі зброю, ішлі ўздоўж калючай загарады няўпэўненай хадой і гучна, але няскладна гаварылі. «У працэсе так званай абароны граніцы польскія вайскоўцы падтрымлівалі калегу з абодвух бакоў, каб ён мог прадоўжыць «маніторынг» абстаноўкі і «змагання» з міграцыйным крызісам», — адзначылі ў ДПК.

Гэта ўжо як мінімум трэці выпадак выяўлення на дзяжурстве п'яных польскіх вайскоўцаў, накіраваных для ўзмацнення аховы граніцы з Беларуссю. «Раней, 28 верасня, раённая пракуратура г. Любліна паведамляла аб адхіленні ад службы вайскоўца Войск тэрытарыяльнай абароны, які знаходзіўся ў стане алкагольнага ап'янення», — паведамлі ў Дзяржаагранкамітэце. — Пазней прадаўнік раённай пракуратуры г. Любліна заявіў аб смерці 7 лістапада вайскоўца 21-й брыгады, у якога ў крыві было выяўлена 3,6 праміле алкаголю».

Міжволі ўспамінаецца распад беларускага вайскоўца Эмілія Чэчкі пра «П'яны дзяжурства» на граніцы, якія завяршаліся расстрэлам бежанцаў. Ад дзеянняў польскіх пагранічнікаў пачаўся сціск чалавек. Пра гэта ў эфіры «Альфа Радыё» заявіў намеснік дырэктара Інстытута сацыяльна-гуманітарнай адукацыі БДУ Арцём Свірыдаў.

«Тое, што адбывалася і адбываецца на польска-беларускай граніцы, — гэта практыка сярэднявечча. Раней еўрапейскія палітыкі прапаноўвалі на прававой аснове вырашаць палітычныя канфлікты. Ну вось давайце і праверым, наколькі вашы словы адпавядаюць таму, што вы рэальна думаеце і хочаце рабіць. Я спадзяюся, што пасля ўсіх фактаў злачынстваў паліцаў супраць бежанцаў міжнародныя інстытуты, пачынаючы ад ААН і закан-

чаючы АБСЕ, не прамаўчаць, інакш нашошта яны патрэбны, — сказаў эксперт. — Я магу зразумець, нашошта Захад разбурыў гэтыя краіны, адкуль зараз бягуць людзі. У іх былі прыкладныя мэты, толькі вось аб наступствах яны не думалі. Прэзідэнты Беларусі і Расіі ж папярэджвалі, што пасля таго, як яны разбураць Сірыю, Лівію і іншыя краіны, абавязкова атрымаюць зваротную рэакцыю».

Таксама Арцём Свірыдаў пракаментаваў выказванне былога камандуючага сухапутнымі войскамі Польшчы Вальдэмара Кшышчэка, які патрабуе расстраляць польскага вайскоўца Эмілія Чэчку, які ўцёк у Беларусь. «Калі я пачуў гэтую навіну, то задумаўся, што такія рэчы, які нацыянальны характар і ментальнасць, далёка не эфэмерныя. Як гісторык, магу сказаць, што гэтыя выказванні вельмі ўпісваюцца ў логіку «польскасці». Знешняя палітыка Польшчы ў цэлым амаральная. Рысы жорсткасці, апраўданне любых сродкаў дзеля дасягнення мэты — гэта характэрна для польскай эліты. Такага варта было чакаць. Замест таго, каб разабрацца, чаму так адбылося, яны дазваляюць сабе дадзеныя выказванні і дзеянні», — адзначыў аналітык.

Трыбунал для Дуды, Маравецкага і Качыньскага

Калі б у гэтым свеце права нешта значыла, то трыбунал для Дуды, Маравецкага і Качыньскага быў бы ўсё бліжэй. Такое меркаванне апублікаваў у сваім тэлеграм-канале палітычны аналітык Аляксандр Шапоўскі, каментаючы агучаную інфармацыю польскіх вайскоўцаў, які папрасіў палітычнага прытулку ў Беларусі.

«Заявы дэзерціра могуць здацца непраўдападобнымі. Нельга выключыць, што ён набівае сабе цану для атрымання сховішча гэтак жа, як беларускія «зобялыя» расказваюць у Польшчы, якіх катавала рота АМАПА распаленай качаргой, а яны так і не здалі парол ад тэлефона. Але! Ёсць адзін нюанс: няхай нашы польскія суседзі пусцяць у прыгранічную зону журналістаў, дэпутатаў, праваабаронцаў, супрацоўнікаў Чырвонага Крыжа і іншых міжнародных арганізацый. Чаму не пускаяць?» — задаецца пытаннем эксперт.

Ён таксама звярнуў увагу: паказаны польскага вайскоўца Эмілія Чэчкі супадаюць з

публікацыямі ў заходняй прэсе, дзе сустракалася лічба 70 і 220 забітых паліцаў Захаду. «І, нарэшце, хто адказа за смерць 14 чалавек, трупы якіх ужо знойдзены на польскай граніцы са слядамі катаванняў і насілля?», — адзначыў Аляксандр Шапоўскі.

Шматлікія сведчанні злачынстваў, агучаныя Эмілем Чэчкам, павінны легчы ў аснову абвінавачвання падчас паказальнага судовага працэсу. Аб гэтым заявіла БелТА старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па эканоміцы, бюджэце і фінансах Таццяна Рунец. «Падумаць толькі: усе гэтыя злачынствы ў адносінах да безабаронных бежанцаў адбываюцца ў XXI стагоддзі ў «цывілізаванай і талерантнай» Еўропе! Забылі, збіваюць, і дзекі з няшчасных людзей, якія ўцякаюць ад вайны, развязанай калектывамі Захадам у іх на радзіме, і разбуры, што стала вынікам гэтага нахабнага і беспароднага ўмяшальніцтва, — сказала сенатар. — Я глыбока перакананая, што злачынствамі кіруючай у польскім грамадстве партыі PiS (перакладзецца як «Права і Справядлівасць») і выгладзе хутчэй як здзеку, чым адлюстраванне рэальнай рэчаіснасці» неабходна даць міжнародную прававую ацэнку».

Таццяна Рунец лічыць, што гэта неабходна зрабіць, па-першае, каб спыніць усе злачынствы Польшчы супраць мірных бежанцаў, якія імкнучы ў Еўропу па лепшае жыццё, а па-другое, прадэманстраваць усяму свету ўрачыстасць і вяршэнства права над усёдавольнасцю і беспараканасцю асобных членаў ЕС.

Гэта сапраўдны крах рэпутацыі Польшчы, заявіла член Савета Рэспублікі Ала Смалек. Па словах члена Савета Рэспублікі Аляксея Няверана, сітуацыя з Эмілем Чэчкам — вынік дзеянняў афіцыйных польскіх палітыкаў: «Іх «вар'яцтва» і «абьякаваць» на граніцы сталі трыграм дадзенага дзеяння Чэчкі. Я ўпэўнены, што ў Польшчы ёсць разумныя грамадзяне, якія гэтак жа, як і мы, беларусы, асуджаюць гвалт у адносінах да бязброўных і ні ў чым не вінаватых людзей на граніцы».

Тэарыстычная дзяржава

Прызнанні польскага салдата — гэта ідэалагічны і палітычны стрэл у апошнія

рэшткі прытомнасці калектыва Захаду. Такой думкай з карэспандэнтам БелТА падзяліўся загадчык аддзела сацыялогіі дзяржаўнага кіравання Інстытута сацыялогіі НАН кандыдат філасофскіх навук Мікалай Шчокін. «Безадказная палітыка ЗША развязала рэваншызм у Еўропе і надзяліла нацысцкімі паваншчэцтвамі Польшчу ў распавяданні рэгіянальных канфліктаў з правам пашырэння сваіх нацыянальных інтарэсаў, у тым ліку і за кошт Беларусі. Ультравяршыя настроі ў Еўропе ўмацоўваюцца. Апошнія падзеі з перабегчыкам з польскага войска Эмілем Чэчкам сталі халодным душам як для польскай грамадскасці, так і ў цэлым для ястрабы калектыва Захаду. Рэпутацыя Польшчы як каталіцкай, традыцыйнай у сваіх каштоўнасцях арыенціра, мірнай краіны аказалася грубай падробкай. Супрацьпраўныя і злачынныя дзеянні Варшавы могуць стаць адным з дэтанатараў паскарэння перагледу вынікаў халоднай вайны», — адзначыў эксперт.

Паводле яго слоў, прапанова ў Польшчы пакараць смерцю салдата, які ўцёк у Беларусь, прабіла маральнае дно польскага ўлад. «У прыцыпе Польшча сябе паставіла па-за цывілізаваным светам і прававым полем, — сказаў Мікалай Шчокін. — Польскае войска — гэта войска карнікаў і забойцаў. Польскае кіраванне — злачынцы і нягоднікі, палітычныя авантурысты, гатовыя дзеля паслугі ЗША і сваіх ілюзорных мэт забываць свой народ. Наша граніца з боку Польшчы ператварылася ў брацкую магілу і свайго роду помнік ахвярам рэпрэсій польскага кіравання супраць свайго народа».

Мікалай Шчокін лічыць, што Польшча супрацьпаставіла сабе ўсяму свету і стала тэарыстычнай дзяржавай, гатовай стаць на чале адраджэння чацвёртага рэйха. «Беларусь стала на абарону як Еўропы, так і Усходу ад польскага тэарызму і прасоўвання нацызму польскай закваскі. Цяпер ужо зразумела, што без супрацоўніцтва з Беларуссю рэгіянальнай беспякі не выбудаваць. Беларусь — гарант стабільнасці ў Еўропе і саюзнік у правядзенні ўсходняга вектара міралюбівай палітыкі», — падкрэсліў палітолаг.

Пётр ДУНЬКО.

Жывіце ў бяспецы

Каб ёлка была ў радасць

Здавалася б, якую небяспеку можа ўяўляць галюўны атыбут навагодніх свят — ёлка? Справа ў тым, што яна можа стаць прычынай пажару. І няважна, размова ідзе пра жывую ялінку ці штучную прыгажуню.

Каб пазбегнуць узгарання, устаўляюць ёлку неабходна ўдалечыні ад прыбораў ацяплення, батарэй, электрычных абагравальнікаў. Штучная ялінка ўспываюць вельмі хутка, таму справіцца з пажарам будзе няпроста. Па гэтай жа прычыне падчас упрыгожвання ёлкі не рэкамендуецца выкарыстоўваць вату і свечкі.

Яшчэ адзін важны момант — не пакідаць уключанай у электрасетку гірлянд нанач або сыходзячы з дома. Набываючы гірлянд неабходна ў спецыялізаваных крамах. Купляючы яе

з рук, вы не можаце гарантаваць бяспеку ні сабе, ні сваім блізкім. Акрамя таго, ратавальнікі не рэкамендуюць ставіць ёлку на дыване. Заматываць галюўны сімвал свята неабходна на ўстойлівай падстаўцы.

Калі ўсё ж такі ўзгарання пазбегнуць не ўдалося, перш-наперш трэба выцягнуць гірлянд з электрасеткі. Потым перакуніце ёлку на падлогу і накрыўце яе шчыльнай коўдрай ці пледам. Выдатна, калі дома будзе парашковы вогнетушыцель. Калі самастойна справіцца з пажарам не атрымалася, трэба патэлефанаваць па нумарах 101 або 112, пакінуць памяшканне і зачыніць дзверы.

Феерверк — справа дарослых

Многія не ўяўляюць Новага года не толькі без бою курантаў, келіх шампанскага, але і без запуску феерверку. Аматарам апошніх трэба ведаць, што падчас выбару піратэхнікі таксама варта

звяртацца да сертыфікаванай прадукцыі. Як і ў выпадку з гірляндай, перад запускам феерверку неабходна прачытаць інструкцыю, каб быць гатовым да любой сітуацыі, якая можа адбыцца. Калі гэта сертыфікаваны прадукт, заўважаюць спецыялісты, інструкцыя будзе на беларускай або рускай мове. Сертыфікаваная прадукцыя дае ўпэўненасць у тым, што яна правільна захоўвалася, прайшла праверку.

— Запуская піратэхнічныя вырабы могуць дзеці, старэйшыя за 16 гадоў, у прысутнасці дарослых, — падкрэслівае афіцыйны прадстаўнік Мінскага абласнога ўпраўлення Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Анастасія ШВАЙБОВІЧ. — Калі піратэхнічны сродак не спрацаваў, ні ў якім разе нельга да яго падыходзіць, а тым больш браць у рукі, разбіраць або варушыць нагамі. Калі вы выпадкова знайшлі прыладу, не трэба спрабаваць прывесці яе ў дзеянне. Увогуле, набываючы

піратэхнічны сродак, варта зразумець, што гэта прадмет павышанай небяспекі. І чалавек, які яго прыводзіць у дзеянне, нясе адказнасць за здароўе не толькі сваё, але і тых, хто побач.

Бацькі абавязкова павінны патлумачыць сваім дзецям, да чаго можа прывесці самастойны запуск піратэхнікі. Часта цана такога вопыту вельмі вялікая: можна застацца і без пальца, і без вока... Урачы, якія дзяжуряць у перадсвяточныя дні і ў навагоднюю ноч, заўсёды расказваюць аб людзях, якія пацярпелі ад піратэхнікі. І гісторыі гэтыя, паверце, зусім невыяслівыя...

Часта ўзнікае пытанне, на якой пляцоўцы можна выкарыстоўваць піратэхніку. Пляцоўка, рэкамендуемая ратавальнікамі, павінна быць большай, чым небяспечная зона. Памер гэтай зоны таксама павінен быць прапісаны ў інструкцыі вырабу. Калі прастай мовай, запускаць феерверк можна ўдалечыні ад будынкаў і аўтамабіляў.

Асцярожнасць — і на кухні

Перад Новым годам і Калядамі ў гаспадыню адказнасць вялікая: трэба і парадак навесці ў доме, і застолле арганізаваць, каб там было ўсё самае смачнае, пажадана ўласнай вытворчасці. Будучы на кухні, таксама нельга забывацца аб правілах бяспекі. І калі ўсяго на пяць хвілін, які многія думаюць, трэба выскачыць у кухню па пэўны інгрэдыент, ні ў якім разе нельга пакідаць пліту ўключанай.

— На жаль, такіх выпадкаў нямала, — заўважае афіцыйны прадстаўнік Мінскага абласнога ўпраўлення МНС Дзіяна ЖАЛІЗНЯК. — І калі на месца здарэння выязджаюць нашы ратавальнікі, амбляжоваецца не толькі згарэлая каструля, але і пашкоджанай столлю, мэбляй на кухні. Кожная гаспадыня павінна ведаць: калі адбылося ўзгаранне алею, ні ў якім разе не тушыць яго вадой! Пер-

шае, што трэба зрабіць, калі такое ўсё ж здарылася, трэба выключыць пліту, закрываць патэльню накрыўкай і пачакаць, калі адбудзецца самазатуханне. Падчас прыгатавання ежы неабходна сачыць і за дзецьмі на кухні, дзе нямала бяспечных зон.

Неабходна быць асцярожнымі і падчас карыстання блягальніцкімі агнямі. Здаецца, простая рэч, без якой у навагоднюю ноч мала хто абыходзіцца. Аднак нямногія ўсведамляюць, якую небяспеку яны нясуць.

Ратавальнікі заўважаюць, што большасць пажараў адбываецца тады, калі людзі знаходзяцца ў стане алкагольнага ап'янення. Часта трагедыі здараюцца і па прычыне таго, што аматары згубнай звычкі кураць у памяшканні.

Навагоднія свята — не нагода расслабляцца. Адпачыць, відма, трэба і нават неабходна. Аднак пра элементарныя правілы бяспекі забывацца нельга ні ў хвіліну.

Вераніка КАНЮТА.

СВЯТЫ БЕЗ НЕПРЫЕМНАСЦЯЎ

ЭЛЕКТРЫФІКАЦЫЯ ЖЫЛЛЯ, СТЫМУЛЮЮЧЫЯ ТАРЫФЫ І АБ'ЯДНАНЫ РЫНАК

Куды накіроўваецца айчынная энергетыка

Запуск другога энергаблока БелАЭС, які цяпер гатовы на 95 %, плануецца ў 2022 годзе. А да канца гэтага года, як чакаецца, аб'ём ужывання электраэнергіі ў краіне вырасць на 5,6 % і перавысіць 40 млрд кВт-г (летась было 38 млрд кВт-г). Пра перспектывыя планы і вынікі работы айчынных энергетыкаў расказалі эксперты галіны на прэс-канферэнцыі ў БелТА.

28 млн кВт-г штодня

2021-ы стаў для энергетыкаў юбілейным. Да 90-годдзя галіны яны падышлі з важнымі вынікамі, галоўны з якіх — увод у эксплуатацыю першага энергаблока АЭС, расказаў міністр энергетыкі Віктар КАРАНКЕВІЧ:

— Штодня станцыя выпрацоўвае каля 28 млн кВт-г энергіі, што складае 22 % ад агульнай колькасці вырабляемай у краіне. З моманту ўключэння першага энергаблока ў аб'яднаны энергасістэму ў краіне выпрацавана 5,7 млрд кВт-г электраэнергіі. Гэта ў 2,5 раза больш, чым гадавы аб'ём спажывання электраэнергіі ўсяго нафтагазавых комплексаў краіны. Вырабленая на станцыі электраэнергія дазволіла сэканоміць 1,6 млрд м³ газу.

На другім энергаблоку цяпер ідуць работы для атрымання дазволу ад Дзяржатамнагляда на пачатак загрузкі ядзернага паліва ў актыўную зону рэактара. Мяркуюцца, што гэта здарыцца ў найбліжэйшыя дні. Праведзена таксама вялікая работа па інтэграцыі БелАЭС у айчынную энергасістэму праз будаўніцтва новых і мадэрнізацыю існуючых ліній электраперадачы, сістэмаваральных падстанцый, што дазваляе пастаўляць электраэнергію са станцыі ў любы раён краіны.

На 20 энергааб'ектах завершана будаўніцтва элект-

рактроў сумарнай магутнасцю больш як 916 МВт. Сёлета яны ўжо актыўна выкарыстоўваюцца для ацяплення буйных населеных пунктаў, падкрэсліў міністр.

Блізкіца да завяршэння будаўніцтва пікава-рэзервовых крыніц (сумарная магутнасць — 800 МВт). У 2024-м яны будуць уведзены на чатырох буйных электрастанцыях аб'яднання «Белэнерга», што забяспечыць надзейнасць функцыянавання энергасістэмы з улікам розных рэжымаў работы АЭС.

Умовы — практычна роўныя, тарыфы — блізка

Энергетыкі мяркуюць, што з 2024 года запрацуе аб'яднаны рынак электраэнергіі Саюзнай дзяржавы, міждзяржаўны дагавор аб фарміраванні якога ўжо распрацоўваецца. Гэтая работа праходзіць у межах зацверджанага на ўзроўні міністраў энергетыкі дзвюх краін. На ўзроўні профільных арганізацый адпрацоўваюцца рэжымы сумеснай работы, умовы ўзаемадзеяння для прадаўцоў і пакупнікоў электраэнергіі, пытанні развіцця інфраструктуры.

А з 2027-га плануецца пераход да больш глыбокай інтэграцыі, якая дазволіць суб'ектам гаспадарання абедзвюх краін на аднолькавых правах удзельнічаць у агульным

рынку электраэнергіі, падкрэсліў міністр:

— Калі будуць фарміравацца правілы работы агульнага рынку электраэнергіі, у іх будуць прапісаны асноўныя ўмовы доступу на рынак, вызначаны перавагі ў адносінах да асобных аб'ектаў генерацыі: атамнай энергіі, цэпалаэлектрастанцый, аднаўляльных крыніц энергіі. Усе гэтыя правілы і ўмовы будуць уязваны са стварэннем аб'яднаных рынкаў першасных энерганосьбітаў: газу, нафты, нафтапрадуктаў. Гэта дазволіць стварыць роўныя ўмовы гаспадарання для аб'ектаў энергазабеспечальных арганізацый. Магчымасці пастаўкі электраэнергіі будуць вызначацца зыходзячы з усіх гэтых умоў.

Якія цэны на энерганосьбіт будуць фарміравацца ў гэтыя гады — скажаць пакуль складана, аднак тарыфы на электраэнергію будуць вельмі блізкія, зыходзячы з таго, што мяркуюцца стварыць практычна роўныя ўмовы гаспадарання ў дачыненні да першасных энерганосьбітаў (паліва). Пастаўляць і спажываць энергію будуць усе суб'екты гаспадарання, дапушчаныя на гэты рынак, удакладніў ён.

У межах саюзнай праграмы па развіцці энергетыкі ўжо падпісана міжурадавае пагадненне аб транспарціроўцы радыеактыўных ма-

тэрыялаў. Вядзецца работа па падрыхтоўцы дакумента па дзейнасці з адпрацаваным ядзерным палівам, які, як мяркуюць энергетыкі, будзе гатовы да падпісання да 1 ліпеня 2022 года.

Электраацяпленне, ежа, гарачая вада

У краіне вызначаны патэнцыял росту электраспажывання рэальным сектарам эканомікі і павелічэнне ужывання электраэнергіі ў краіне да 2025 года. Мяркуюцца, што да 2026 года прырост складзе 2,7 млрд кВт-г, што будзе дасягнута за кошт мадэрнізацыі існуючых вытворчасцяў і шляхам стварэння новых. У гэтым напрамку назіраецца станоўчая дынаміка — за 11 месяцаў прырост склаў 1,2 млрд за кошт уводу новых прамысловасцяў і павелічэння загрузкі магутнасцяў прадпрыемстваў, дадаў Віктар Каранкевіч.

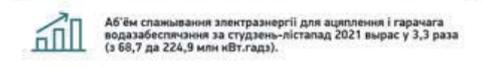
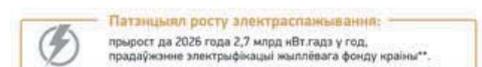
Працягнецца таксама электрыфікацыя жылля згодна з праграмай павелічэння электраспажывання на патрэбы ацяплення, гарачага водазабеспячэння і гатавання ежы на 2021—2025 гады.

— Дакумент мае тры асноўныя мэты. Будаўніцтва новага электрыфікаванага жылля, дзе электраэнергія будзе выкарыстоўвацца для ацяплення і гарачага водазабеспячэння. Пера-

вод шматкватэрнага жылля з выкарыстання цвёрдага паліва на электраэнергію. Перавод на электраэнергію існуючых індывідуальных жылля, — пералічыў міністр. — Для насельніцтва зацверджаны стымулюючыя ўзроўні тарыфаў на гэтыя мэты. Указам Прэзідэнта № 127 вызначаны механізм пакрыцця часткі расходаў грамадзянам на электразабеспячэнне свайго жылля. Як вынік — за 11 месяцаў сёлета ужыванне электра-

энергіі жыхарамі вырасла ў 3,3 раза і павялічылася ў параўнанні з леташнім аб'ёмам з 68,7 млн кВт-г да 224,9 млн.

У энергазабеспечальнай арганізацыі сёлета паступіла 24,4 тысячы зваротаў ад жыхароў аб выданы тэхнічных умоў на павелічэнне электрамагутнасці для выкарыстання электраэнергіі ў сваіх дамах для ацяплення, гатавання ежы і падаграву вады. 82 % з іх задаволеныя.

*Увод у эксплуатацыю другога энергаблока плануецца ў 2022 годзе.
**Узровень павелічэння электраспажывання для патрэбы ацяплення, агарочага водазабеспячэння і гатавання ежы на 2021-2025 гады.
Крыніца: Міністэрства энергетыкі © Інфраграфія

Цікава

ЗІМОВАЯ ЭНЕРГІЯ «АТАМНАЙ» ЁЛКІ

Сямейнае свята Atom day: winter energy, арганізаванае Дзяржкарпарацыяй «Расатам» і Міністэрствам энергетыкі ў Інфармацыйным цэнтры па атамнай энергіі (ІЦАЭ), падарыла гасцям зарад бадзёрасці і новай ведаў. Прысутныя даведаліся пра сучасныя атамныя тэхналогіі, высветлілі, колькі радыяцыі знаходзіцца ў іх целе, і на свае вочы ўбачылі, на што здольная вада ў розных станах падчас крыя-шоу.

«Атамная» ёлка на тое і «атамная», што звычайныя карагодкі і песні тут былі хутчэй для фону. Сапраўдныя дзівосы ў ІЦАЭ, натуральна, мелі навуковую прыроду. Напрыклад, невялічкая маланка, замарожаная вадкім азотам ружа і мандарыны, сняжынка, якія пры вас надрукаваць 3D-прынтар... Госці сваімі рукамі стваралі незвычайныя падарункі нахшталь адкрыткі з макароны, аздобленай «атамнымі» фарбамі, выпраўлялі ў віртуальнае падарожжа па атамнай станцыі, складалі зімовыя ўзоры з пазлаў-малекул.

На свяце ўзнагародзілі пераможцаў рэспубліканскага фотаконкурсу «Чыстая энергія будучыні», які сумесна зладзілі Расатам, ІЦАЭ, Мінэнерга, Белэнерга, БелАЭС, Міндукацыі, БелАЭС і Нацыянальны дзіцячы тэхнапарк. Каля дзвюх тысяч работ, якія ўдзельнічалі ў трох намінацыях — «Энергія будучыні», «Энергія прыроды» і «Энергія здзяйснення», было аб'яднана тэмай энергіі вакол нас. Прычым удзельнічалі ў спаборніцтве не толькі дзеці, але і дарослыя.

Кожны з гасцей у канцы свята атрымаў падарунак з раск стылёнага Energy-Клаўса на ўспамін пра «атамную» ёлку і нясумную ядзерную навуку.

Дарэчы

СТРАТЭГІЧНЫ ВЫКАПЕНЬ, АКТЫВАВАНЫ ВУГАЛЬ І УГНАЕННЕ

Мяркуюцца, што на найбліжэйшае п'ягоддзе ў паліўна-энергетычны баланс краіны будзе ўцягнута каля 3,3 млн т. у. п. тарфяной паліўнай прадукцыі, на што накіруюць каля 250 млн рублёў. За гэты час плануецца здабыць каля 11 млн тон торфу, з якога вырабіць 6,5 млн тон прадукцыі, а таксама асвоіць 3,7 тысячы гектараў тарфяных палёў.

Ужыванне мясцовых відаў паліва (МВП), у тым ліку торфу, каторы год з'яўляецца адной з прыярытэтных задач энергакомплексу краіны. У Беларусі працягваецца мадэрнізацыя асноўных вытворчых фондаў торфапрадпрыемстваў з выкарыстаннем сучаснага абсталявання і тэхналогій, уводзяцца новыя метады распрацоўкі тарфяных палёў, пашыраюцца асартымент выпускаемай прадукцыі і рынкі яе збыту. За апошнія 12 гадоў на развіццё тарфяной прамысловасці накіравана больш за 320 млн рублёў, нагадаў Віктар КАРАНКЕВІЧ:

— Па аб'ёмам здабычы торфу Беларусь займае чацвёртае месца ў свеце, а па вытворчасці брыкетаў — першае. Торф жа — каля 15 % у агульным аб'ёме выкарыстання МВП. Штогод у краіне здабываюць каля 2 млн тон торфу, з якога вырабляюць 1,2 млн тон торфапрадукцыі. 20 % яе ідзе на экспарт,

80 % — застаецца ў краіне, гэта дазваляе штогод замяшчаць 450 м³ газу. Перспектывыя напрамкі павелічэння збыту торфапрадукцыі — пераход кацельных ЖКГ з газу на фрэзерны торф і выкарыстанне торфу на цэментавых заводах.

На Міншчыне да канца 2025-га плануецца стварыць новую торфававторчасць — цэх па прасаванні торфу на базе таварыства «Туршоўка». Яго магутнасць складзе 32,5 тысячы тон прадукцыі ў год. Энергетыкі адзначаюць, што гэта будзе сучасная вытворчасць з высокім узроўнем аўтаматызацыі. Запуск цэха дазволіць пашырыць асартымент тарфяной прадукцыі, у тым ліку арыентаванай на экспарт.

Спецыялісты галіны сумесна з вучонымі разважваюць і пра магчымасць стварэння ў краіне вытворчасці актываванага вугалю. Ужо падрыхтаваны адпаведны бізнес-план і разглядаецца пытанне выпуску доследнай партыі гэтага прадукту. Яшчэ адзін перспектывны праект энергетыкаў і НАН — выпуск комплексных грануляваных угнаенняў з выкарыстаннем торфу. Плануецца, што налета новую прадукцыю ўжо апрабуюць на адной з сельскагаспадарчых баз Акадэміі навуц.

Матэрыялы падрыхтавала Ірына СІДАРОК.

УКЛАД У РУБЛЯХ, БЕЗУМОЎНА

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Банкаўскі дэпазіт — адзін з самых папулярных варыянтаў зберажэнняў. Многія лічаць, што захоўваць грошы выгадна менавіта ў банку. Паспрабуем упэўніцца ў гэтым з калькулятарам у руках.

ІНФЛЯЦЫЯ І ДОЛАР НЕ ШКАДУЕ

Галоўны вораг нашых грошай — гэта інфляцыя. Менавіта яна абсяцэннае зберажэнні. І хоць візуальна здаецца, што даходы і зберажэнні растуць, на гэтую суму мы можам купіць усё менш і менш тавараў.

Калі ж хтосьці думае, што гэта не датычыцца замежнай валюты, то ён памыляецца. Напрыклад, долар ЗША за перыяд з 1990 года да 2020-га абсяцэнніўся ў два разы. Гэта значыць, што за 30 гадоў мы страцілі б роўна палову сваіх зберажэнняў у амерыканскай валюце, калі б яна ляжала пад падушчай без справы. Сярэдняе значэнне інфляцыі долара за апошнія 30 гадоў склала 2,4%. А апошнім часам долар страчвае ўжо на год каля 8%, што значна перавышае памеры банкаўскіх укладаў у замежнай валюце. У нашай краіне самы выгадны доларавы ўклад — безадзыйны на 7 месяцаў, дзе даюць 4,5% гадавых. Такі дэпазіт «без дурняў», гэта значыць, яго стаўка фіксаваная.

ВЫБІРАЮЧЫ ДЭПАЗИТ, ЧЫТАЕМ УМОВЫ ВЕЛМІ ЎВАЖЛІВА

Не так даўно мой сваяк выйграў у латарэю крыху больш за 10 тысяч рублёў. Упершыню за 30 гадоў гульні фартуна павярнулася да яго тварам. Цяпер ён вырашыў пакласці ў банк менавіта рублі і выбірае ўклад.

Я адразу прапанаваў родзічу безадзыйны ўклад «Падушка беспекі» на тэрмін ад 395 да 732 дзён. Там фіксаваная стаўка даходнасці, роўная 18,1%, ёсць магчымасць папаўнення ўкладаў і штомесечная выплата працэнтаў. Гэтую тэму нам прапануе не самы рэйтынгавы банк нашай краіны, але ён з'яўляецца філіялам расійскай фінансавай структуры. А значыць, не давярцае яму ў нас няма прычыны.

«Усе банкі ў нашай краіне стабільныя, — кажа сваяк. — Вунь, адзін прапануе 24% гадавых». Яно так, але ўмовы захоўвання грошай на гэтым дэпазіце занадта «смачнымі» здаюцца толькі на першы погляд. Уклад гэты пад назвай «Зігзаг у Вр» на 13 месяцаў, з якіх першыя 6 месяцаў вы і напраўду атрымліваеце 24% гадавых, а другая вялікая палова дэпазіту дае вам усёго толькі 12% гадавых. Калі падлічыць да капейкі, то за ўвесь тэрмін укладу мы атрымаем гадавы даход нават крыху меншы за 18%.

Ёсць у самага буйнога камерцыйнага банка краіны безадзыйны ўклад «Паспяхова». Ён мае на ўвазе захаванне грошай у банку на тых жа 13 месяцаў пад 18,25% гадавых. Вось толькі мінімальна суму ўкладу пачынаецца ад 50 тысяч рублёў, тут ужываецца не фіксаваная, а пераменная стаўка. А гэта значыць, у любы час працэнтны даход можа памаленьшыцца. І гэта без права зняцця ўкладу дэтармінова.

Калі разглядаць больш кароткія тэрміны дэпазітаў, то найбольш выгадным выглядае ўклад на 190 дзён пад 17,5%. Але ў гэтай прапанове адсутнічаюць капіталізацыя, папаўненне дадатковых укладаў, дэтарміновае ці частковае зняцце і выплата працэнтаў. Безадзыйны ўклад на 170 дзён дае ўладальніку грошай ужо 16% гадавых. Тут таксама не прадугледжаны «плюшкі», а значыць, паклаў грошы ў банк — на паўгода цалкам забудзься пра іх.

Цяпер самыя папулярныя ўклады ў беларускіх рублях, якія выбіраюць нашы суйчыннікі, прапануюцца на адносна кароткія тэрміны. Гэта безадзыйны дэпазіт на 45 і 95 дзён. Яны маюць прыбытковасць 14% і 14,5% адпаведна.

Гэта мы разгледзелі безадзыйныя ўклады, адзыйныя ж дэпазіты маюць меншую прыбытковасць — на 3—5%.

НА ШТО ВАРТА ЗВЯРНУЦЬ УВАГУ

Вядома, у банкаўскіх дэпазітаў ёсць і пэўныя недахопы. Многія ўклады аўтаматычна не падаюцца, таму вам неабходна самастойна адсочваць тэрмін заканчэння. Да таго ж не ўсе банкі прапануюць капіталізацыю працэнтаў, а гэта істотна ўплывае на канчатковы вынік. Апошнім часам банкі часта прапануюць безадзыйныя дэпазіты, дзе ўкладчык страчвае большую частку сваіх працэнтаў, калі яму трэба адклікаць уклад да яго завяршэння. Безадзыйныя ўклады пазбаўляюць вас адной з галоўнай вартасці грошай — высокай ліквіднасці.

Да дадатковых рызык можна аднесці верагоднасць банкруцтва банка, а таксама павышэнне працэнтных ставак па новых дэпазітах. У апошнім выпадку вы проста не атрымліваеце больш даходу.

Эксперт сыходзіцца на думцы, што інфляцыя і далей будзе «даганяць» працэнты па банкаўскіх дэпазітах у доларах, а магчыма, і ў рублях. Гэта не азначае, што банкаўскія ўклады хутка знікнуць, але усё больш людзей будзе выбіраць больш прыбытковыя інвестыцыі (акцыі, карпаратыўныя аблігацыі). У цэлым, мэтазгодна захоўваць пэўную суму ў банку на «чорны дзень» або на дарагу пакупку, калі вы яе плануеце на працягу года. Але ў такім выпадку лепш выбіраць адзыйныя ўклады з капіталізацыяй працэнтаў. Для абароны ад інфляцыі трэба разбірацца з акцыямі, што не так ужо і складана. Але зусім простага спосабу, на жаль, няма.

РЭКАМЕНДАЦЫІ НАЦБАНКА

Па-першае, варта ведаць, што дзяржава гарантуе поўную захаванасць грашовых сродкаў грамадзян, размешчаных ва ўклады ў банках краіны, і пакрыцьці 100% сумы гэтых сродкаў у валюце ўкладу ў выпадку адклікання ў банка спецыяльнага дазволу (ліцэнзіі) на ажыццяўленне банкаўскай аперацыі па прыцягненні грашовых сродкаў фізічных асоб.

Калі для ўкладчыка важная магчымасць дэтарміновага зняцця ўкладу, варта разглядаць адзыйныя ўклады. Калі прыярытэтам з'яўляецца максімальная прыбыт-

ковасць, лепш заключыць дагавор безадзыйнага банкаўскага ўкладу. У выпадку дэтарміновага зняцця ўкладу, як правіла, дагаворам банкаўскага ўкладу прадугледжаны пераразлік працэнтаў па стаўцы да запатрабавання.

У дагаворы банкаўскага ўкладу можа быць прадугледжана права банка змяняць памер працэнтаў па ўкладзе ў аднабаковым парадку. Падобнае памяншэнне памеру працэнтаў па ўкладзе ў беларускіх рублях магчымае ў выпадку зніжэння стаўкі рэфінансавання, якая ўстанавіліваецца Нацыянальным банкам. Новы памер працэнтаў па ўкладзе ўжываецца пасля заканчэння не менш аднаго месяца з дня апаважэння ўкладчыка аб памяншэнні. Спосаб апаважэння ўкладчыка вызначаецца дагаворам банкаўскага ўкладу.

ПАДАТКІ ВЫЛІЧАЦЬ АЎТАМАТЫЧНА

Падаткаабкладанне даходаў па ўкладах ажыццяўляецца падатковымі агентамі, яны ўпаўнаважаныя разлічваць і ўтрымліваць сумы падаходнага падатку з даходаў па ўкладах фізічных асоб на карысць бюджэту. Падаходны падатак утрымліваецца толькі з працэнтнага даходу (налічанага па стаўцы, якая перавышае стаўку да запатрабавання) па наступных укладах: у беларускіх рублях — на тэрмін меншы за 1 год; у замежнай валюце — на тэрмін меншы за 2 гады.

чымасць папаўнення ўкладу. Па ўкладзе ў беларускіх рублях тэрмін на адзін год праз два месяцы пасля яго адкрыцця здзейснены дадатковы ўзнос. З працэнтнага даходу, налічанага на суму такога дадатковага ўзносу, будзе ўтрымлівацца падаходны падатак. Пры гэтым падаходны падатак не ўтрымліваецца з працэнтаў, налічаных на капіталізаваныя працэнты.

УКЛАДЫ МОЖНА ЗАВЯШЧАЦЬ

Правы на грашовыя сродкі, размешчаныя ва ўклад, могуць быць перададзены ўкладчыкам шляхам складання завяшчання альбо шляхам здзяйснення завяшчальнага распараджэння ў тым банку, у якім размешчаны ўклад. Звесткі аб рахунках і ўкладах, у тым ліку аб наяўнасці рахунку ў банку, яго ўладальніку, нумары і іншыя рэківізіты рахунку, памеры сродкаў, што знаходзяцца на рахунках і ва ўкладах, з'яўляюцца банкаўскай тайнай і не падлягаюць выдаванню.

Даведка аб памеры сродкаў, якія знаходзяцца ва ўкладзе ў банку, у выпадку смерці іх уладальніка выдаецца банкам асобам, названым у завяшчальным распараджэнні, натарыусам — па спадчынным справах, якія знаходзяцца ў іх вядзенні.

Таксама магчымае заключэнне дагавора банкаўскага ўкладу на імя іншай асобы. Гэта асоба набывае правы ўкладчыка пасля таго, як прад'явіць у банк у пісьмовай

ватная кампанія. Сэнс у тым, што эмітант заняў пэўную суму грошай у крэдытора, а праз пазначаны ў аблігацыі прамежак часу эмітант павінен вярнуць намінальны кош пазыковай паперы і купонны даход. Гэта як даць грошы ў доўг пад распіску і за невылікае ўзнагароджанне. Прыбытак ад аблігацыі лічыцца такім чынам: складваюцца намінальная цана пазыковай паперы і купонны даход за час яе трымання.

У рэальнасці няма дакладнага адказу, якія аблігацыі больш выгадныя. Гэта кансерватыўны від інвестыцый — які усё роўна нясуць у сабе мінімальныя рызыкі. Пры выкарыстанні аблігацый сур'ёзнай пагрозы для інвестара з'яўляецца дэфолт эмітэнта, простымі словамі — калі даўжнік не можа заплаціць. У дадзеным выпадку аблігацыі альбо страчваюць усякую каштоўнасць, альбо падлягаюць рэструктурызацыі.

Добрым варыянтам для захавання сродкаў інвестара будучы карпаратыўныя аблігацыі. Гэта доўгатэрміновы інструмент для інвеставання, і ў іх эмітанты могуць выступаць як прыватныя, так і дзяржаўныя кампаніі. Дзяржаўныя лічачы больш надзейнымі, бо, калі раптам у краіне здарыцца дэфолт, інвестары атрымаюць грошы назад, чаго нельга сказаць аб прыватных. Цяпер існуе шмат кампаній, якія прапануюць завоблачныя працэнты, з-за чого павялічваецца рызыка для інвестара — верагоднасць, што яму вярнуцца грошы, вельмі невялікая. Тут інвестару падчас набывання аблігацыі варта звяртаць увагу на крэдытны рэйтынг кампаніі або краіны.

Не так даўно на рынку з'явіліся новыя інструменты, такія як крыпталюта, якая паступова заваёўвала цікавасць прасунутай часткі аўдыторыі. Пік інвестыцый у яе прыйшоў на 2017 год, а затым імплевае падзенне даходнасці прывяло да расчаравання інвестараў. Крыпталюта была моднай альтэрнатывай банкаўскім дэпазітам, але аказалася, што ў такіх інструментах занадта шмат падводных камяней, так што іх можна лічыць не столькі даходнымі, колькі трэндавымі і «раскручанымі».

Біткойн і аналагічныя валюты пакулі для большасці ўяўляюцца чымсьці новым і нязведаным, хаваючым у сабе вялікія рызыкі.

А КАЛІ ЗАХОЎВАЦЬ ГРОШЫ ДОМА?

Частка грамадзян не давярэе банкам і іншым крэдытным установам, таму яны аддаюць перавагу захоўваць грошы дома. Гэты прасты спосаб не адрозніваецца надзейнасцю, бо з часам грошы абсяцэннавацца і не прыносяць чалавеку прыбытка. Да таго ж верагоднасць страціць або быць абкрадзенымі досыць вялікая. Нягледзячы на гэта, частка насельніцтва аддае перавагу мець пэўную суму наяўнымі на так званы «чорны дзень». Дзе можна захоўваць грошы дома? Адзін з варыянтаў — пакаціць зберажэнні, каштоўныя паперы, каштоўныя металы ў сейфе або іншым надзейным месцы. Аднак у гэтага варыянта існуюць рызыкі, такія як крадзеж, пахаж, а таксама пастаянная трата, паколькі даступнасць грашовых сродкаў правакуе часцей расхоўваць іх.

Сяргей КУРКАЧ.

ЗАГІНУЛІ ЗА ДВА МЕСЯЦЫ ДА ВЫЗВАЛЕННЯ

Тэрыторыю паміж Полацкам і Лепелем акупанты планавалі зрабіць мёртвай

Часовае зацішша на фронце вясной 1944 года нямецкае камандаванне вырашыла выкарыстаць у сваіх мэтах. У складзе рэгулярных вайсковых часцей, паліцэйскіх і эсэсаўскіх фарміраванняў акупанты рушылі на Віцебшчыну — стаяла задача ліквідаваць Полацка-Лепельскую партызанскую зону, якая перашкаджала рэалізацыі захопніцкіх планаў. Прычым мэтай было не толькі знішчыць партызан на гэтай тэрыторыі, але ўвогуле ачысціць мясцовасць ад людзей, пераўтварыўшы яе ў мёртвую зону.

Карнікі правялі дзве аперацыі па разгрому Полацка-Лепельскай партызанскай зоны — «Дождж, які імжыць» (пачалася 11 красавіка 1944 года) і «Вясенняе свята» (17 красавіка — 10 мая 1944 года). Пры падтрымцы авіяцыі, танкаў і артылерыі гітлераўцы пачалі наступленне на партызан Віцебскай вобласці. Узброенай да зубоў 60-тысячнай групойцы праціўніка супрацьстаялі 16 партызанскіх брыгад агульнай колькасцю каля 17 тысяч чалавек, якія, акрамя стралковай зброі, мінамётаў і гармат, больш нічога не мелі. Кіраваў партызанскімі фарміраваннямі Полацка-Лепельскай зоны Герой Савецкага Саюза Уладзімір Лабанок.

На працягу месяца 16 партызанскіх брыгад вялі кровапралітныя баі з праціўнікам, які пераўзыходзіў іх як па колькасці, так і ў тэхнічным плане. Нягледзячы на моцнае супраціўленне, ворагу ўсё ж такі ўдалося захапіць партызанскую зону. Народныя месціцы трапілі ў акружэнне. Большая частка партызан прарвалася ў ноч на 5 мая, іншыя выходзілі з блакады на тэрыторыі Вілейскай вобласці. Па словах Лабанка, з акружэння было выведзена 15 тысяч мірных жыхароў. Нягледзячы на сур'ёзныя страты, партызаны захавалі баяздольнасць і неўзабаве злучыліся з часцямі Чырвонай Арміі.

салдат, каб павесяліцца, усю гэтую групу расстраліў з кулямёта ў лесе. Загаду на забойства гэтых старых ён не атрымаваў, але Баер быў гэтай выхадкай вельмі задаволены».

Людзі хаваліся ў лясах і на астравах сярод балот. Сярод тых, хто вымушаны быў шукаць прытулку па-за сваёй хатай, была і жыхарка вёскі Гарадзішча-2 Ветрынскага раёна М. Сінкевіч разам са сваімі бацькамі. «14 мая 1944 года, увечары, нас знайшлі немцы, якія ішлі ланцугом з сабакамі, — расказвала жанчына. — Партызанаў у гэтым месцы не было, а былі толькі бяззбройныя грамадзяне, у большасці сваёй жанчыны, старыя і дзеці. Калі немцы падыходзілі да нашага месцазнаходжання, мае бацькі пяклі хлеб. Немцы зайшлі ў нашу зямлянку і, відаць, падумалі, што яны п'якуць хлеб для партызанаў. Я ў гэты час схавалася ў лесе, непадалёку ад зямлянінкі. Праз некаторы час я пачула выстралы, і калі немцы сышлі, я пабегла да зямлянінкі. Каля хлява, дзе стаяла карова бацькоў, я ўбачыла іх трупы...»

Цудам пазбег фашысцкай расправы і жыхар спаленай вёскі Гарнаполле Ветрынскага раёна Пётр Афонька. Разам з роднымі і аднавяскоўцамі ён быў сагнаны немцамі ў балота, дзе па мірных людзях адкрылі агонь. «Я пры першых выстралах упаў і стаіўся, будучы

Мемарыяльны комплекс «Прары», што пад Ушачамі, прысвечаны герояў партызанскай зоны з фашысцкага акружэння.

падпалілі хату. «Мы з мамай бачылі, як іншыя немцы наносілі ўдары прыкладам вінтоўкі ляжачаму каля хаты жыхару нашай вёскі Сцяпану Мамону, ён быў з паралізаванымі левай рукой і нагой, — пісала ва ўспамінах сведка. — Пасля пабояў адзін немец выстраліў у Мамона, тады ён крыху прыпадняўся. Той жа немец выстраліў другі раз, і Мамон быў забіты. У той жа час Варвара Целяпень, якая стаяла каля хаты, упрошвала нямецкіх салдат не забіваць яе, тлумачычы, што яна параненая аскелкам авіябомбы і дрэнна сябе адчувае — хворая, але немец чаргой з аўтамата і яе расстраліў. Пасля расстралу траіх чалавек немцы падпалілі ўсё пабудовы, якія знаходзіліся на смалакурным заводзе, а самі сышлі. Усе, хто застаўся ў жытых пасля гэтай аперацыі, не мелі што адзець і што паесці».

Аб зверствах акупантаў у дачыненні да параненых партызан і мірных людзей у лясах каля млына Паперні, што каля Ушачаў, расказваў памочнік начальніка штаба Лепельскай партызанскай брыгады імя Сталіна Г. Любаў. «Гэта было прыкладна паміж 13 і 20 мая 1944 года. Нямецкія войскі, працэсваючы лясныя масівы, выявілі там пакінутыя партызанамі шпіталі з параненымі партызанамі і мірным насельніцтвам, а таксама сем'і, якія хаваліся ад немцаў у гэтых жа лясах, — успамінаў ён. — Нямецкае камандаванне і салдаты здзейснілі жудаснае расправу над хворымі і мірным насельніцтвам. Пасля знішчэння шпітала я асабіста быў у гэтым лесе і бачыў абгарэлыя трупы замучаных партызан, з нажавымі раненнямі дзяцей і дарослых. Бачыў прывязаных на вышыні паўтара — два метры на дрэвах расстраленых мужчын, жанчын і дзяцей. У мужчын былі выкатыя вочы, у жанчын адрэзаныя грудзі, дзеці былі пракалатыя шыткамі. Гэта было жахлівае відовішча. Усёго прыкладна там было расстралена і замучана чалавек 700, сярод якіх былі нават грудныя дзеці».

Хаваліся ад немцаў у лясах Ушацкага і Лепельскага раёнаў, камандзір 2-га атрада Лепельскай партызанскай брыгады імя Сталіна Мікалай Самуш бачыў вельмі шмат забітых, павешаных мірных грамадзян. «У лесе ў раёне вёскі Старынка знаходзіліся зямлянінкі, у якіх пражывалі мірныя жыхары з розных абласцей: Віцебскай, Смаленскай, Арлоўскай і іншых, — сведчыў камандзір. — Асабіста я бачыў у гэтых зямлянках прыкладна ў канцы мая

1944 года расстраленых і закатаваных мужчын, жанчын і грудных дзяцей уключна. Знаходзіліся на назіральным пункце, праглядаючы дарогу Ушачы — Лепель, я бачыў, як немцы, якія ехалі на дзювах легкавых машынах, знайшлі ў кустах мужчыну, пагналіся за ім, злавлілі і прывялі на дарогу. Злоўленага імі грамадзяніна немцы за ногі прывязалі да машын кароткімі вяржочкамі і, раз'ехаўшыся ў розныя бакі, разарвалі яго, затым, абрэзаўшы вяржочкі, скінулі яго труп у кювет...»

ПРЫЗНАННІ ЗАБОЙЦАЎ

Ці былі немцы ў сваіх паказаннях, якія яны давалі ўжо пасля вайны, шчырымі, сёння скажаць цяжка. Аднак ужо тыя факты, пра якія яны сведчылі на допытах, выклікаюць жах. Яшчэ больш жудасна ад таго, што над ні ў чым не вінаватымі людзьмі здзекаваліся тыя, хто адносіў сябе да ліку найлепшых у цывілізаваным свеце.

«Партызаны амаль усе расстрэльваліся, — паведамляў падчас допыту былы ваеннаслужыць 95-й пяхотнай дывізіі вермахта Г. Іск. — З мірнага насельніцтва многія таксама былі забітыя, астатнія былі выселены, прычым працэсваючы насельніцтва накіроўвалася на зборны пункт у г. Ушачы, а старыя, дзеці і хворыя пераганяліся ў аддаленыя ад месца баёў вёскі. Да 12 мая, па статыстычных даных штаба 95-й дывізіі, салдатамі і афіцэрамі 279-га і 280-га палкоў было забіта 3000 партызан і мірных жыхароў, на зборны пункт Ушачы накіравана 5000 чалавек. Карныя дзеянні яшчэ працягваліся ажно да чэрвеня».

Яшчэ адзін вайсковец нямецкай дывізіі В. Герт падчас допыту расказаў, як яго батальён атрымаў заданне ачысціць ад насельніцтва мясцовасць на паўночным усходзе сяла Камень. На гэтым участку, па яго словах, знаходзілася чатырыццаць вёсак. На сваім шляху людзей яны амаль не сустралі. Каб і не вярнуліся сюды, палілі іх хаты. Пытанне, куды дзеліся жыхары вёсак, не давала немцам і іх памагаты спакую. «Нечакана батальён апынуўся перад крутым абрывам, і мы ўбачылі там каля 300—400 чалавек насельніцтва, у перавазе жанчын з дзецьмі, якія навідавоку спрабавалі выратавацца ад угону ў Германію шляхам адплыцця па возеры, але ні лодак, ні плытоў там не аказалася, і яны стаялі каля вады са сваёй маёмасцю, пагружанай у калыскі і на сябе, — успамінаў карнік. — Убачыўшы нас, некалькі

чалавек пабегла па спадзістым беразе і схаваліся, мы заціснулі іх паўколам, астатняя маса людзей вымушана была вярнуцца ў вёску. Пасля гэтага камандзір батальёна капітан Венглер загадаў забраць скаціну, а насельніцтва з-за таго, што спрабавалі схаватца ад угону ў Германію, расстраліць. Выконваючы гэты загад, я таксама, як і іншыя камандзіры рот, загадаў сваім салдатам адкрыць агонь па масе насельніцтва, і праз некалькі хвілін стральбы ўсяго батальёна нікога ў жывых не засталася».

Толькі па загадзе В. Герта за восем дзён было павешана каля ста чалавек, заападозраных у сувязі з партызанамі. Прычым некаторыя акты забойства ажыццяўляліся публічна. Па рэакцыі мясцовых жыхароў устанавілі сваёй павешаных. Яны адрэзалі і кулямётны агонь па мосце, — значыцца ў яго паказаннях. — Затым стральбу спынілі, асцяцілі ракетай і ўбачылі, што гэта калона мясцовых жыхароў са сваёй маёмасцю, відэаочна, пакінуўшы сваю вёску, сыходзіла кудысьці. Калі стральба спынілася, да нас дэйшлі крыкі, плач, стогны жанчын і дзяцей, многія былі забітыя і параненыя, таму гэтыя роты зноў адкрылі агонь, і ні аднаго чалавека не засталася ў жывых. Тут было каля 120 чалавек».

Герт успомніў, як аднойчы ноччу яны ішлі каля моста і пачулі шум. «10-я і 12-я роты залеглі і адкрылі ружэйны і кулямётны агонь па мосце, — значыцца ў яго паказаннях. — Затым стральбу спынілі, асцяцілі ракетай і ўбачылі, што гэта калона мясцовых жыхароў са сваёй маёмасцю, відэаочна, пакінуўшы сваю вёску, сыходзіла кудысьці. Калі стральба спынілася, да нас дэйшлі крыкі, плач, стогны жанчын і дзяцей, многія былі забітыя і параненыя, таму гэтыя роты зноў адкрылі агонь, і ні аднаго чалавека не засталася ў жывых. Тут было каля 120 чалавек».

Прызнаўся фашыст і ў тым, што яму разам з камандзірам іншай роты было загадана знішчыць яшчэ адну калону мясцовых жыхароў, сярод якіх былі жанчыны і дзеці. Кулі змаглі пазбегнуць толькі некаторыя мужчыны, якія ехалі вярхом на кані.

«У канцы мая месяца 1944 года я са сваёй ротай працэсваю паласу мясцовасці, якая падпарадкоўвалася галоўнай палыяой камандатуры горада Полацка, — расказаў Герт. — Прыблізна за шэсць-сем кіламетраў на паўднёвы захад ад вёскі Межня я натрапіў на вёску, назвы не ведаю, у трапу і яны ўвайшлі без бою. Гэтая вёска складалася з 20-30 хат з насельніцтвам 200—300 чалавек. Пры ператрусе хат я ўстанавіў, што ў іх знаходзіцца людзі, якія ў большасці заражаныя сьпымным тыфам і пакутуюць на агульную слабасць. Мне было вядома, што існаваў загад галоўнай палыяой камандатуры горада Полацка, што такія вёскі падлягаюць спаленню, каб не распаўсюджваць заразу. Таму я ўтварыў са сваёй роты кола вакол вёскі і ў абодвух канцах паставіў па кулямёце, каб насельніцтва не магло ўцячы. Затым загадаў сагнаць скаціну і адвесці яе на лужок за вёску. Я асабіста вылучыў групу салдат сем чалавек на чале з оберфрэфрытарам Штанбергерам спаліць хаты і аддаў загад салдатам роты, якія ачапілі вёску, страліць у насельніцтва ў выпадку спробы ўцяку, але насельніцтва было настолькі слабае і абясціленае, што не было ў стане бегчы, таму ўсе жыхары згарэлі ў хатах».

Пасля гэтага страшнага злачынства, на якое фашысцкія кат, відаць, глядзю без кроплі шкадавання, ён забраў скаціну, якая пасівлася на лужку, і пайшоў у штаб батальёна...

Вераніка КАНОТА,
Вячаслаў СЕЛЯМЕНЕВ,
кандыдат гістарычных навук.

Карта баявых дзеянняў у Полацка-Лепельскай партызанскай зоне пры правядзенні акупантамі карнай аперацыі «Вясенняе свята».

Большасць архіваў сёння даступныя. Рассакрочаных дакументаў становіцца ўсё больш — «белыя плямы» ў гісторыі паступова знікаюць. Менавіта дзякуючы дакументам, якія не так даўно сталі здабыткам грамадскасці, можна даведацца, якія бесчалавечыя мэты ставілі перад сабой фашысты. Прычым апошнія нават не саромеюцца прызнавацца аб сваіх злачынствах у адносінах да людзей, у тым ліку мірных жыхароў.

СА 112 ЧАЛАВЕК ВЯЖЫЛІ СЯМЁРА...

Асабліва немцы лютавалі там, дзе неслі вялікія страты. Ідучы ў атаку, яны гналі перад сабой мірных людзей. Вялі іх наперадзе і тады, калі трэба было разміравацца дарогай. «Гэтых людзей камандзір батальёна Баер называў «мінныя свінняны», — сведчылі партызаны. — Аднойчы немцы гналі перад сабой 10—15 старых, ім не давалі нічога ядомага, яны слабыя. І адзін

параненым у нагу, але прыкніўся забітым, — успамінаў сведка нямецкіх злачынстваў. — Застаўшыся ляжаць у балочы, я назіраў, як немцы расстрэльваюць старых, жанчын і дзяцей. Калі немцы скончылі з расстрэлам, яны сталі хадзіць і дабіваць параненых, сцягваю іх у адну кучу, таксама прыкніўлі і мяне. Затым накідалі на забітых пруты і пайшлі».

Разам з аднавяскоўцам Іванам Смалыковым Пётр Афонька здолеў пакінуць гэтае месца масавага пакарэння ні ў чым не вінаватых людзей. На наступны дзень над балотам, дзе расстралілі родных і зямлякоў, узнімаўся слуп дыму — усіх забітых спалілі. Са 112 чалавек чудам выжылі сямёра...

ЖАХЛІВЫЯ ВІДОВІШЧЫ

На вахач у жыхаркі вёскі Звяччале Ушацкага раёна А. Вяржочкай немцы пазбавілі жыцця яе бацьку-інваліда, які шэсць гадоў не ўставаў з ложка, а потым разам з ім

Іван ЦІХАН:

«Я АДЧУВАЮ СЯБЕ ШЧАСЛІВЫМ ЧАЛАВЕКАМ»

Прывабнасць спорту заключаецца ў тым, што гэта не толькі сухія лічбы метраў, секундаў, балаў, але і лёсы людзей. Жыццёвым гісторыям, якія стварае спорт, можа пейзажарска нават самы вопытны сцэнарыст. І там зусім не дзіўна, што з цягам часу, згадваючы пэўны від спорту, мы сплatchу ўспамінаем імёны, а толькі потым — метры, секунды і балы. Беларуская лёгкая атлетка, як і належыць каралеве спорту, звязаная з мноствам выдатных імёнаў. Адно з іх — імя Івана Ціхана, двухразовага чэмпіёна свету, двухразовага алімпійскага прызёра ў кіданні молата. Спартыўных падзей у яго біяграфіі хоць і не на адну кар'еру, а ён на адной кар'еры і не спыняецца. У верасні 2020 года Іван Ціхан узначаліў Беларускую федэрацыю лёгкай атлетыкі, амаль год сумяшчаў работу кіраўніка з падрыхтоўкай да п'ятых Алімпійскіх гульняў. Звычайна журналісты называюць такіх людзей «чалавекам-эпохай». Уласным бачаннем сваёй эпохі ў лёгкай атлетыцы Іван Ціхан падзяліўся са «Звяздой».

— Калі казаць пра федэрацыю лёгкай атлетыкі, то прыйшлося прыпыніць работу над правядзеннем масавых спартыўных мерапрыемстваў. Удзел у Мінскім паўмарафоне быў лімітаваны да 10 тысяч. Зноў жа, спаборніцтвы адмяняліся, пераносіліся. На Алімпійскіх гульнях у нас быў адзін медаль Максіма Недасекава. Гэта першы медаль у скачках у вышыню ў гісторыі суверэннай Беларусі. Былі такія адкрыцці, як Павел Мялешка, Аляксей Каткавец. Былі спартсмены, як, напрыклад, Тацяна Халадовіч, якія не рэалізавалі свае магчымасці. Алена Дубіцкая падчас сезона паказвала вынікі, якія на Алімпіядзе дазволілі б ёй быць у васьмёрцы найлепшых, а то і змагацца за трыццаць месца. Сто працэнтаў, кожны з іх, кожны 31 лёгкаатлет у Токіа хацеў прадэманстраваць свае найлепшыя выступленні. Але атрымалася так, як атрымалася. Мы бачым, што тыя спартсмены, якія сёлета не поўнасцю рэалізаваліся на Алімпіядзе, гараць жаданнем даказаць адваротнае на наступных Гульнях. Мы перагледзілі крытэрыі для пападання ў алімпійскую каманду, звярнулі ўвагу на дысцыпліну і парадак. Перагледжана і работа трэнерскага штаба. Мы зрабілі вывады, вынеслі ўрок і працуем над рэалізацыяй новых ідэй і планаў.

бегавым мерапрыемствам. Асабіста вы пранікліся бегавой культурай?

— Я сам пачынаў з бегу, удзельнічаў у Мінскім паўмарафоне, у забеггах у Гродне. Акрамя таго, што я актыўны спартсмен, мне падабаецца працэс арганізацыі. Для таго каб арганізаваць бегавое мерапрыемства, трэба прыкласці шмат намаганняў. І мне падабаецца разам з людзьмі раздзяляць спартыўную радасць. Мы будзем яшчэ больш актыўна праводзіць бегавыя мерапрыемствы, прывіваць культуру бегу. Магчыма, распрацуем такую сістэму, каб нашы трэнеры праводзілі бегавыя трэніроўкі. Чым больш людзей будзе займацца бегам, лёгкай атлетыкай, тым лепшым будзе здароўе нацыі.

— Часта спартсмены, якія выдатна выступаюць на юніёрскім узроўні, губляюцца на дарослым. Іван Рыгоравіч, у вас як у чалавека, які ўсё жыццё прысвяціў спорту, ёсць адказ, чаму так атрымліваецца?

— Гэтае пытанне існуе даўно, як і адказ на яго. Так адбываецца, перш за ўсё, з-за чалавечага характару, падрыхтоўкі, кваліфікацыі, трэнера, яго ведаў і ўменняў. Трэнер бачыць маладога спартсмена, пачынае даваць яму нагрузку, але не тую, якая патрэбная ў яго ўзросце. Нават па жыцці відаць, што ёсць людзі, якія рана стаюцца, у 18-19 гадоў яны ўжо дарослыя. А некаторыя раскрываюцца пазней. І гэты фактар неабходна ўлічваць пры падрыхтоўцы.

«Я падтрымліваю сваіх дзяцей ва ўсіх іх жаданнях, у межах разумнага, вядома. Мне важна, каб мае дзеці займаліся сваёй любімай справай, а не маёй».

Яшчэ адна прычына — гэта наша сістэма навучання. Пакуль чалавек вучыцца ў вучылішчы, ва ўніверсітэце, у яго ёсць усе магчымасці займацца спортам, трэніравацца. Калі ён выходзіць у самастойнае жыццё і не трапляе ў нацыянальную каманду, яму трэба шукаць работу, каб зарабіць на жыццё. Часу не хапае, і прыходзіцца рабіць выбар. Звычайна такая сітуацыя ўзнікае ў 22-23 гады, а тыя ж кідалінікі выпаваюць у 25-27 гадоў. Яны не паспяваюць раскрыцца, а ім ужо прыходзіцца рабіць такі сур'ёзны выбар, і не заўсёды на карысць спорту. Спорт — гэта высокая канкурэнцыя, трэба пастаянна трэніравацца, паказваць вынікі, гэта пастаянны раз'езд. А на звычайнай рабоце будзе зразумелы графік і стабільны даход. І трэнеры не заўсёды могуць прывесці патрэбныя аргументы, каб даказаць чалавеку, што ён таленавіты спартсмен, здольны паказаць вынікі.

«Мая матывацыя — прывіць людзям культуру заняткаў лёгкай атлетыкай, прывіць інтарэс да каралевы спорту».

Прычыны, чаму так атрымліваецца, вельмі шмат: пачынаючы з навуковага падыходу і заканчваючы простымі жыццёвымі, бытавымі пытаннямі.

— На вашу думку, як спартсмена і бацькі, наколькі вялікую ролю адыгрываюць бацькі ў кар'еры маладога спартсмена?

— Людзі аддаюць сваіх дзяцей у лёгкую атлетіку, таму што яна даступная, карысная для здароўя і не патрабуе вялікіх затрат. І вельмі добра, што аддаюць. Але на спаборніцтвах я вельмі рэдка бачу бацькоў. Здавалася б, аматару павінна быць удвая больш, чым удзельніку. А тут — не. А чаму? На спаборніцтвах па гульнявым відае мама, тата, бабуля, дзядуля падтрымліваюць свайго малаго, нават на трэніроўкі ходзяць разам з ім. А лёгкай атлетыкай нібыта сироты займаюцца. Адрэвалі дзіця, яно само пайшло, выступіла, дадому вярнулася. З аднаго боку, так выходзіць самастойнасць. А з іншага боку, бацькі таксама павінны быць зацікаўленымі. Летам лёгкай атлетыкай зручна займацца, а

— Іван Рыгоравіч, у спартыўным ужытку замацавалася паняцце «лёгкаатлетычная сям'я». Як гэта — быць «шматдзетным бацькам» настолькі вялікай сям'і?

— Гэтае паняцце ўзнікла, у першую чаргу, таму што лёгкай атлетыка даступная для ўсіх, яна — аснова многіх відаў спорту. Кожны чалавек у сваім жыцці займаецца лёгкай атлетыкай — скача, бегаве, ходзіць. Наша каралева спорту славіцца сваімі высокімі дасягненнямі, цікавымі масавымі спартыўнымі мерапрыемствамі. Яна на гэтым трымаецца. І, натуральна, што сям'я вялікая, лёгкай атлетыка ўключае 47 алімпійскіх відаў. А як быць кіраўніком такой вялікай сям'і? Шматдзетныя — заўсёды шчаслівыя. Я адчуваю сябе шчаслівым чалавекам, які мае магчымасць развіваць свой спорт. Калі я быў спартсменам, я рабіў уклад сваімі вынікамі. А цяпер кірую развіццём спорту, дапамагаю ў прымяненні і рэалізацыі новых ідэй.

«Чым больш людзей будзе займацца бегам, лёгкай атлетыкай, тым лепшым будзе здароўе нацыі».

— Вы сказалі «быў спартсменам»?

— Сёння пакуль не канец года, кантракт яшчэ не скончыўся. Таму сёння я яшчэ дзёнчы спартсмен. Для мяне быць прафесійным спартсменам азначае сапраўды займацца, працаваць, паказваць вынік. А той, хто проста займаецца фізкультурай для падтрымкі сваёй формы, — аматар.

— 2021 год быў даволі складаным: Алімпійскія гульні, цяжкая эпідэмічная сітуацыя, іншыя праблемы. Як вы можаце яго ацаніць?

— Вельмі цяжка год. Мы працягваем сутыкацца з каранавіруснымі абмежаваннямі. Алімпійскі цыкл павялічыўся на год, наступны — стаў меншы на год. Вельмі цяжка планаваць работу і прагназаваць,

што будзе далей. Але мы ўсё знаходзімся ў роўных умовах. Калі рабіць аналіз, пасля Алімпійскіх гульняў усе вядучыя атлеты рабілі год пералынку, не кідалі спорт, а проста памяншалі нагрузку, каб паўнаўвартасна аднавіцца і зарадзіцца на далейшую работу. Для вопытных спартсменаў гэта вельмі важна. Пасля Алімпіяды ў Токіа такой магчымасці няма. А дадатковы год перад Алімпійскімі гульнямі мае вялізнае значэнне. Асабіста для мяне пяцігадовы алімпійскі цыкл быў яшчэ адной задачай, якую хацелася вырашыць са станючым вынікам. Кожны спартсмен успрыняў гэтую сітуацыю па-свойму. Калі чалавек баец, ён не здаецца перад перашкодамі, а пачынае працаваць, стараецца перамагчы, шукае слабых месцаў, якія трэба выпраўляць, каб перамагчы.

— Аднак усё, запланаванае на 2021 год, выканалі?

Асноўная задача федэрацыі — работа ў спорце вышэйшых дасягненняў і падрыхтоўка спартсменаў. Аднак мы на гэтым не зацікаўлены і ўсімі сіламі стараемся дапамагчы рэгіянальным інвентарам, тэхнічным абсталяваннем. Ідзі і плану ў нас шмат. Галоўнае, каб хапіла сілы і часу і ажыццявіць. Мы засяродзілі намаганні на тых напрамках, якія дапамогуць нашым атлетам максімальна рэалізаваць свой патэнцыял. У нас шмат таленавітых спартсменаў, якія ўжо выйшлі на ўзровень міжнароднай эліты, але не могуць зачыніцца за медалі. І гэтую праблему мы павінны разгледзець, убачыць слабыя бакі і ўзмацніць іх. Вобразна кажучы, ураджай паспеў, а сабраць яго мы не можам. Мы любімося нашымі атлетамі, бачым іх жаданні і магчымасці, а... медалёў няма, часоцькі не хапае. І наша асноўная задача — прыбраць гэты недахоп.

— Беларуская федэрацыя лёгкай атлетыкі заўсёды шмат увагі ўдзяляла

зімой патрэбна больш сіл, умоў. Ніводныя бацькі не захочуць, каб іх дзіця зімой у мароз кідала молат, лепш яны яго ў басейн адведдуць. Усё трымаецца на трэнерскіх плячах, менавіта яны павінны зацкавіць, прыцягнуць у лёгкую атлетыку і дзядзей, і іх бацькоў. Усё трымаецца на звычайных чалавечых якасцях.

— **Турнір па кіданні молата на прызы Івана Ціхана ў Жыровічах будзе працягвацца?**

— Мы праводзім турнір з 2005 года. І за гэты час ён толькі аднойчы адмяняўся, калі пачалася пандэмія каранавіруса. Ён, безумоўна, будзе працягвацца. Асноўная мэта турніру — прыцягнуць маладых спартсменаў, зрабіць для іх свята, каб яны мелі яшчэ адну магчымасць паказаць свае здольнасці, парадаваць трэнераў, бацькоў. Жыровічы — цэнтр праваслаўя. І гэты турнір — выдатная магчымасць пабыць разам з сям'ёй, спалучыць прыемнае з карысным. Бацькі могуць не толькі паглядзець выступленні дзядзей, але і схадзіць на службу ў царкву, раскажаць сваім дзецям пра гэтыя святыя мясціны, данесці да іх нешта важнае.

— **Вашы дзеці, маючы такі генетычны падарунак, спортам займаюцца?**

— **«Мы любіваем нашымі атлетамі, бачым іх жаданні і магчымасці, а... медальёў няма, чагосьці не хапае. І наша асноўная задача — прыбраць гэты недахоп».**

— Трэнеры, якія бачылі маіх дзядзей, казалі, што здольнасці для спорту ў іх ёсць. Мамі, тата прайшлі спартыўную школу, і ў дзядзей ёсць генетычна закладзеныя спартыўныя здольнасці. Але яны займаюцца на аматарскім узроўні, проста для сябе. Я іх не прымушаю, не настойваю. Проста прывіваю любоў да лёгкай атлетыкі, раскажваю, як гэта карысна для здароўя, для характару. Я даводжу, што спорт фарміруе асобу, і таму не трэба яго адстаўляць убок. Я падтрымліваю сваіх дзядзей ва ўсіх іх жаданнях, у межах разумнага, вядома. Мне важна, каб мае дзеці займаліся сваёй любімай справай, а не маёй.

— **У вас вельмі насычаны графік. Часта ўдаецца правесці час з сям'ёй?**

— Мы з жонкай з самага пачатку зрабілі акцэнт на спорце вышэйшых дасягненняў, на маіх выніках. І я вельмі часта адсутнічаю. Калі ўзяць усе гадзі нашай сямейнага жыцця, працэнтаў 70 мы правялі пасобку. Зпамінаю такія традыцыі вельмі цяжка. Сёння гэта працягваецца. З панядзелка да пятніцы я — у Мінску на рабоце. Субота — нідзея — у Гродне з сям'ёй. Але ў Гродне таксама ёсць лёгкая атлетыка і часам трэба там папрацаваць. Жонка ўжо пачынае сварыцца, але яна ўсё разумее. І я ёй за гэта вельмі ўдзячны. Жанчыны — гэта вялікая сіла.

— **У інтэрв'ю «Звяздзе» алімпійскі чэмпіён па цяжкай атлетыцы Валерый Шарый заўважыў, што ўмее кідаць дыск, ядро, але не разумее, як кідаць молат. У вас ёсць нейкі від спорту, які вы не можаце зразумець?**

— Адказваючы Валерыю Пятровічу, адзначу, што ў кіданні дыска ці ядра ёсць кантакт са снарадам. Молат знаходзіцца на адлегласці. Магчыма, прычына ў гэтым. А так я нават не ведаю, што магло б у мяне не

атрымацца. Калі ёсць жаданне развівацца, даследаваць, лобы занятак скорыцца. Калі я пачынаю чымсьці сур'ёзна захапляцца і працаваць, абавязкова даходжу да сутнасці.

— **Іван Рыгоравіч, вы заўсёды вельмі спакойны і ўраўнаважаны. Здаецца, у наш час гэта вельмі цяжка. У чым сакрэт?**

— Са спакойным характарам прасцей прывімаць правільныя рашэнні. У спорце вышэйшых дасягненняў пры высокай канкурэнцыі ўлічваеш кожны дробязь, якія могуць паўплываць на вынік. На вынік значна ўплываюць настрой, сапернікі, якія могуць даць дадатковы стымул. Калі выступаеш і пачынаеш псіхаваць, сапернікі бачаць, што нешта не атрымаецца. Яны таксама гэта ўлічваюць. Таму за столькі гадоў у спорце я навуачыўся хаваць свае эмоцыі, каб не даваць сапернікам дадатковых шанцаў. А так у мяне, як у звычайнага чалавека, унутры кіпяць эмоцыі, хоць я гэта і не паказваю.

— **У спорце вялікае значэнне мае матывацыя. У чым ваша матывацыя не як спартсмена, а як кіраўніка цэлага віду спорту?**

— Я прысвяціў лёгкай атлетыцы амаль 30 гадоў. Як я магу высіць з гэтага спорту і змяніць сваю дзейнасць? Можна так зрабіць, але гэта амаль што здрада самому сабе. І вельмі цяжка развітацца. Гэта як прахыць з чалавекам усё жыццё, потым раззіцца, але пастаянна ў думках вяртацца, усмінаць. Дык навошта развітацца, калі можна зрабіць нешта карыснае, дапамагчы ў развіцці. З пазіцыі спартсменаў я бачыў некаторыя нюансы, ціпер у мяне як у кіраўніка ёсць магчымасць іх выправіць. Для мяне сёння галоўная матывацыя — рабіць тое, што я ўмею, рэалізаваць нашы ідэі, папулярызаваць лёгкую атлетыку, каб не толькі на дарожках стадыёна скакалі і бегалі атлеты, але і на трыбунах былі аматары. Мая матывацыя — прывіць людзям культуру заняткаў лёгкай атлетыкай, прывіць цікавасць да каралевы спорту. І самая галоўная мэта — працаваць на карысць вышэйшых дасягненняў нашых спартсменаў, каб працягваліся нашы традыцыі і закладваліся арыенціры для маладога пакалення.

Зімовыя старты

ГАЛОЎНАЯ СПАРТЫЎНАЯ ІНТРЫГА

Хто з беларускіх спартсменаў збіраецца ў алімпійскі Пекін

Наступны, 2022 год, зробіць спорт галоўнай тэмай суветных навін. Іншае становіцца ў алімпійскі год уявіць немагчыма. Галоўныя старты чатырохгодкі зноў збяруць мільёны аматараў спорту. Чакаць засталася зусім няшмат, да адкрыцця Алімпійскіх гульняў у Пекіне — паўтара месяца. **Беларускія спартсмены заўжды ўмелі здзіўляць і радаваць усіх, хто сочыць за «белай алімпіядай».** Як разгоруцца падзеі ў Пекіне — невядома. Але вядома — ці хоць бы можна выказаць здагадку, хто гэтыя падзеі будзе тварыць.

У ЦЭНТРА МІШЭНІ — АЛІМПІЙСКАЯ ПУЦЁўКА

Пакуль увесь свет чакае адкрыцця Алімпійскіх гульняў, уся ўвага біятлоннага свету прыкавана да Кубка свету, дзе ўдзельнічаюць і беларусы. За хрустальныя глобусы змагаюцца наступныя спартсмены: Ірына Лешчанка, Дзінара Алімбаева, Ганна Сола, Алена і Ірына Кручынкіны, Антон Смольскі, Сяргей Бачарнікаў, Раман Ялетнаў, Максім Вараб'ёў і Дзмітрый Лазоўскі. На першым этапе Кубка свету Дзінара Алімбаева заняла чацвёртае месца ў спрынце. Ганна Сола на гэтай дыстанцыі прыехала да фінішу пятай. На другім этапе жаночая зборная Беларусі заваявала «серабро» ў эстафетце на этапе Кубка свету па біятлоне ў Эстэрсундзе. Нагадаем, што менавіта ў гэтай дысцыпліне беларускія заваявалі «золата» Алімпійскіх гульняў 2018 года. Прычым 50 працэнтаў таго «залатога складу» захавалася. На змену Дар'і Домрачовай і Надзеі Скардзіне да Дзінары Алімбаевай і Ірыны Лешчанкай прыйшлі Алена Кручынкіна і Ганна Сола. На гэтым жа этапе Кубка свету беларуская біятланістка Ганна Сола заняла трэцяе месца ў спрынце. Беларуская сенсацыя здарылася на трэцім этапе Кубка свету. Ганна Сола выйграла спрынтарскую гонку. Для 25-гадовай біятланісткі гэта першая перамога ў кар'еры на этапах Кубка свету. На гэтым жа этапе Кубка свету Ганна Сола заваявала «серабро» ў гонцы праследавання на 10 кіламетраў. Тады ж Антон Смольскі стаў бронзавым прызёрам спрынтарскай гонкі на 10 км з двума агнявымі рубжамі на 20,5 сек. Антон Смольскі — першы з 2016 года беларускі біятланіст з мужчынскай каманды, які падняўся на п'едэстал.

Найлепшую пазіцыю ў агульным заліку Кубка свету па выніках 2021 года заняла Дзінара Алімбаева. Яна набрала 327 балаў і заняла трэцяе месца. Ганна Сола замкнула пяцёрку найлепшых, у яе актыве 320 заліковых балаў. У заліку Кубка нацыяў жаночая зборная Беларусі займае 5-е месца, маючы 2524 балы.

У мужчынскім заліку найлепшую пазіцыю сярод беларусаў займае Антон Смольскі. Ён размаішаўца на васьмым месцы, маючы 256 балаў. У заліку Кубка нацыяў беларуская мужчынская каманда знаходзіцца на 6-м радку, набраўшы 2271 бал.

Перш чым збірацца ў алімпійскі Пекін, беларускія біятланісты выступяць яшчэ на трох этапах Кубка свету: у нямецкіх Аберхофе (6—9 студзеня) і Рупольдінгу (12—16 студзеня) і італьянскім Антхольцы (20—23 студзеня). Канчатковы склад беларускай алімпійскай каманды па біятлоне пакуль дакладна невядомы. Таму і пра медальёвыя шанцы казаць яшчэ рана.

ФІГУРНЫ ПРАРЫЎ

У беларускім фігурным катанні пачынаецца новая гісторыя. Упершыню з 2002 года на алімпійскі лёд выйдучь беларускія фігу-

рысты. У жаночым адзіночным катанні краіну будзе прадстаўляць Вікторыя Сафонава, у мужчынскім — Канстанцін Мілюкоў. Ёсць шанец паказаць сябе ў Пекіне ў спартыўнай пары Багданы Лукашэвіч і Аляксандра Сцяпанавы, яны першыя запасныя на Гульні. Калі здарыцца так, што нейкая федэрацыя з розных прычын не зможа выставіць пару, беларусы ідуць наступнымі. Усе гэтыя спартсмены — легіянеры, запрошаныя з Расіі. Задумка з запрашэннем замежных спартсменаў заключалася не толькі ў тым, каб яны выступалі на міжнародных турнірах, але і падавалі прыклад маладому пакаленню. У спорце адно без другога немагчыма. І Беларускае прадстаўніцтва на Алімпіядзе абавязкова зацкавіць і падштурхне маладых фігурыстаў да новых здзяйсненняў.

НА ДАЛІКАТНЫХ ЖАНОЧЫХ ПЛЯЧАХ

У беларускага гарналыжнага спорту — жаночае алімпійскае, алімпійскае Марыя Шканавая. Яна — лідар і галоўная падзея спорту. Марыя — адзіны член нацыянальнай каманды, і асноўная ўвага ўдзяляецца менавіта ёй. Яна ж — адзіная прадстаўніца Беларусі на Алімпійскіх гульнях у Пекіне. З 2008 года ўраджэнка расійскага Магнітагорска выступае за Беларусь. За 12 гадоў яна выступіла на трох Алімпійскіх гульнях, заваявала поўны камплект узнагарод Суветнай універсіяды 2017 года, паказала высокія вынікі на многіх міжнародных спаборніцтвах. «Ліцэнзія ў мяне ўжо ёсць, план-мінімум выкананы, і я думаю аб плане-максімум — не проста паехаць на Алімпіяду, а паказаць там годны вынік», — падзялілася Марыя Шканавая ў інтэрв'ю «Звяздзе».

ДАГНАЦЬ АЛІМПІЙСКУЮ ўДАЧУ

Напалову адкрытым застаецца пытанне з алімпійскай камандай па лыжных гонках. У Беларусі ўжо ёсць чатыры алімпійскія ліцэнзіі — дзве мужчынскія і дзве жаночыя. Але хто канкрэтна атрымае білет у Кітай, пакуль невядома, ліцэнзіі неімянныя. Многае вырашаць этапы Кубка свету. Плануецца, што канчатковы склад беларускай каманды стане вядомым пасля Кубка Еўропы, які пройдуе ў Раўбічах у пачатку студзеня.

ПАЛЁТ НА КІТАЙ

Традыцыйна сваімі медалямі на алімпіядых радуюць беларускія фрыстайлісты. Хочацца верыць, што гэтыя Гульні не стануць выключэннем. Тым больш што да алімпійскіх стартуў рыхтуюцца алімпійскія чэмпіёнкі Ганна Гуськова і Ала Цупер. Максімальна працуюць і лідары мужчынскай каманды: Павел Дзік, Дзмітрый Мазуркевіч, Станіслаў Гладчанка, Максім Гусцік. У Пекіне будуць спаборнічаць 25 найлепшых лыжных акрабатураў у мужчын і жанчын. Іх імёны будуць вядомыя ў сярэдзіне студзеня пасля этапу Кубка свету ў амерыканскім Дыр-Вэлі, калі будзе канчаткова сфарміраваны алімпійскі рэйтынг.

ЛЁД ДА ПЕКІНА ДАВДЗЕ

Вялікія надзеі на Гульні ў Пекіне ўскладаюць беларускія канькабежцы, якія набіраюць абароты не толькі на лядовых авалах, але і ў сваім развіцці. З 11 членаў нацыянальнай каманды, якія выступаюць у Кубку свету, ужо шэсць выканалі кваліфікацыйныя нарматывы. Ціпер ім засталася толькі замацаваць за сабой месцы ў алімпійскім рэйтынгу і пачынаць збірацца ў Кітай. Плануецца, што пакараць кітайскі лёд адправіцца пяць-шэсць беларускіх канькабежцаў.

Адпачываем!

АДНАЎЛЯЦЦА ПАСЛЯ COVID-19 І СУСТРАКАЦЬ НОВЫ ГОД

Што прапануюць беларускія санаторыі?

Супраць COVID-19

Хутка пачнецца вакцынацыя дзяцей

Міністэрства аховы здароўя Беларусі дазволіла вакцынацыю дзяцей супраць інфекцыі COVID-19.

Прышчэпаць можна будзе дзяцей ва ўзросце 12-17 гадоў. Для гэтага бацькам або законным прадстаўнікам неабходна падпісаць інфармаванаў згоду на вакцынацыю.

Вакцынацыю можна будзе прайсці не раней чым праз шэсць месяцаў пасля перанесенай непаўналетнім інфекцыі COVID-19 у адпаведнасці з інструкцыяй па медыцынскім прымяненні імунабіялагічнага лекавага сродку, агульнай характарыстыкай лекавага прэпарату і пры адсутнасці супрацьпаказанняў.

У цяперашні час для вакцынацыі прапануецца інактывіраваная вакцина Vero Cell кітайскай вытворчасці.

Прышчэпаюць кампанія ў адносінах да дзяцей супраць інфекцыі COVID-19 пачнецца 27 снежня 2021 года.

Самаізаляцыя для кантактных асоб адменена

Міністэрства аховы здароўя ўдакладніла пералік грамадзян, якія падлягаюць самаізаляцыі з-за COVID-19

Як паведамляе прэс-служба ведамства, для павышэння эфектыўнасці лячэння і медыцынскага назірання пацыентаў з інфекцыяй COVID-19 на амбулаторным этапе, максімальнага выўлення пацыентаў з інфекцыяй COVID-19 сярод асоб з клінічнай сімптоматыкай вострых рэспіраторных інфекцый адменена знаходжанне на самаізаляцыі кантактных асоб 1 і 2 узроўняў. Таксама ў сувязі з нізкім узроўнем захваральнасці на інфекцыю COVID-19 сярод асоб, якія прыязджаюць у Беларусь з краін так званай чырвонай зоны, адменена знаходжанне ў самаізаляцыі і асоб, якія прыбываюць у Беларусь.

Адпаведнае рашэнне прынята пастановай Савета Міністраў ад 17 снежня 2021 г. № 727. Такім чынам, дакументам прадугледжана знаходжанне на самаізаляцыі толькі асоб — грамадзян Рэспублікі Беларусь, замежных грамадзян і асоб без грамадзянства — якім выстаўлены дыягназ «інфекцыя COVID-19».

Больш за 50 тысяч чалавек прайшоў аднаўленчае лячэнне і здаравенне пасля COVID-19 у беларускіх здраўніцах. Каля 75 санаторыяў, профілем якіх з'яўляецца лячэнне органаў дыхання, прапанаваў новыя праграмы па аднаўленні пасля каранавіруснай інфекцыі.

ПРЫЯРЫТЭТ ТЫМ, ХТО ПЕРАХВАРЭЎ

Рэспубліканскі цэнтр па аднаўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва прыняў рашэнне аб прыярытэтным накіраванні ў санаторыі за кошт рэспубліканскага бюджэту і фонду сацыяльнага страхавання людзей, якія перахварэлі на каранавірусную інфекцыю. Гэта як працуючыя, так і непрацуючыя грамадзяне, а таксама дзеці, якія перанеслі COVID-19. Атрымаць пецёўку можна па месцы жыхарства ці работы ў камііі па аднаўленні.

— У сувязі з актуальнасцю аднаўленчага лячэння пасля COVID-19 дзейнасць санаторна-курортных устаноў сёлета была накіравана ў ўдасканаленне і павелічэнне эфектыўнасці медыцынскіх праграм па профілі «органы дыхання», — кажа дырэктар Рэспубліканскага цэнтру па аднаўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва Генадзь БАЛБАТОЎСКІ. — З'явіліся новыя метадыкі з выкарыстаннем прыродных фактараў. Дадзены від паслуг аказваецца ў 75 санаторыях, усе праграмы ўзгоднены з устаноўмі аховы здароўя, адпавядаюць стандартам лячэння і пасляхова прымяняюцца. Колькасць тых, хто перанёс каранавірусную інфекцыю і прайшоў такое аднаўленне, — больш за 50 тысяч чалавек. Гэта сведчыць, што попыт і эфект ёсць.

НАВАГОДНІ БАНКЕТ — АД 100 РУБЛЁЎ

Сістэма санаторна-курортнага лячэння, паводле слоў Генадзя Балбатоўскага, працуе ў рэжыме санітарна-эпідэміялагічнага дабрабыту і гатовая да прыёму і максімальнага наплыву адпачывальнікаў у перыяд навагодніх святаў.

— Попыт нават перавышае прапанову, таму санаторна-курортныя ўстановы ў перыяд навагодніх святаў будуць працаваць з максімальна дапушчальнай запאўняльнасцю, — адзначаў суразмоўнік.

Пачнецца «навагодні» заезд у апошні момант — 30-31 снежня, бо гэта рабочыя дні, у тым ліку ў нашых расійскіх суседзях. Працягласць тура складзе ў сярэднім 10 дзён — да 9-га студзеня будучага года. Чакаецца вялікая колькасць расіян, але ёсць цікавасць да такой кароткачасовай «перазагрузкі» і з боку беларусаў. У асноўным гэта сямейны адпачынак з дзецьмі, у якіх пачнуцца канікулы. Здраўніцы на гэты перыяд распрацавалі спецыяльныя аднаўленчыя праграмы, яны прадугледжваюць лячэбныя працэдурныя як для дарослых, так і для дзяцей. Асобным бонусам будзе ўрачыстая сустрэча Новага года.

— Усе санаторыі прапануюць навагоднія банкетны. Хачу адзначыць такую тэндэнцыю: сёлета колькасць тых, хто рэзервуе навагодні банкет, дастаткова вялікая — больш за 80% ад усяіх адпачывальнікаў. Паслугі супастаўляю па цэнах з мінулым годам — кошт аднаго дня ў сярэднім на ўзроўні 65 рублёў (летас — 63 рублі), кошт банкета — ад 100 рублёў. І банкет, і гэты перыяд будуць суправаджацца мноствам мерапрыемстваў, выступленнямі артыстаў і самадзейных калектываў, таму, спадзяюся, ва ўсіх наведвальнікаў застануцца станоўчыя эмоцыі і настрой захаваецца на ўвесь наступны год, — кажа Генадзь Балбатоўскі.

Што датычыцца эпідэсітуацыі, то ў санаторыях выяўляюцца адзінаквыя выпадкі захворвання. За мінулы тыдзень, напрыклад, захварэў толькі адзін з адпачывальнікаў.

— Сёння ў санаторыях знаходзіцца амаль 17 тысяч чалавек і працуе 13 тысяч работнікаў. Гэта сведчыць пра тое, што здраўніцы — дастаткова бяспечныя месцы знаходжання. Узровень вакцынацыі работнікаў перавысіў 72%, а што датычыцца медработнікаў, то яны прышчэплены амаль у 100% выпадкаў, за выключэннем тых, хто мае медыцынскую супрацьпаказанні, — прыводзіць лічбы Генадзь Балбатоўскі.

Дарэчы, ва ўсіх санаторыях маецца магчымасць зрабіць прышчэпку ад каранавіруснай інфекцыі. І некалькі дзясяткаў чалавек на працягу года атрымала дадзены від паслуг.

НА ЗІМОВЫЯ КАНІКУЛЫ — У ЛАГЕР

У перыяд зімовых канікул, з 25 снежня да 7 студзеня, для школьнікаў будуць працаваць лагеры — як дзённыя, так і кругла-

сутачныя. У адпаведнасці з заяўкамі, якія атрымаў Рэспубліканскі цэнтр па аднаўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва з рэгіёнаў, аднаўленне ў лагерах розных тыпаў пройдзе больш за 58 тысяч дзяцей. Працягласць адпачынку ў лагеры з дзённым знаходжаннем складзе не менш за шэсць дзён, з кругласутачным — не менш за дзевяць.

На кампенсацыю затрат па аднаўленне ў перыяд зімовых канікул выдаткавана больш за 1,5 мільёна рублёў. Гэтыя сродкі дазваляюць у поўным аб'ёме забяспечыць адпачынак усіх ахвотных. Найбольшая колькасць заявак паступіла з Віцебскай вобласці, там аднаўленне пройдзе каля 10 тысяч дзяцей.

АДПАЧЫЛІ 125 ТЫСЯЧ ЗАМЕЖНІКАЎ

Генадзь Балбатоўскі падвёў і папярэднія вынікі года: ён даў сістэмы санаторна-курортнага лячэння былі паспяхова. Каля 1 мільёна 200 тысяч чалавек прайшоў аднаўленне ў беларускіх здраўніцах (у спрыяльны 2019 год лічба складала 1 мільён 380 тысяч). У параўнанні з «пандэмічным» 2020 годам, сёлета колькасць адпачывальнікаў павялічылася на 50%, выручка — на столькі ж, выручка за экспарт паслуг — на 48%. Амаль усе санаторыі працавалі з дадатным эканамічным вынікам.

Колькасць замежнікаў, якія нягледзячы на пандэмію і закрыццё граніцы, рызыкнулі прыехаць на адпачынак, складала больш за 125 тысяч, 95% з іх расіянне. Карыстаюцца нашы санаторыі попытам і ў жыхароў Казахстана, а таксама іншых краін СНД, адзінаквыя выпадкі, калі прыязджалі грамадзяне ЗША, Канады і Еўропы. Усяго ж за 9 месяцаў беларускія санаторыі наведвалі прадстаўнікі 39 краін. Але пераважную большасць у айчынных здраўніцах сёлета складалі ўсё ж беларусы — 80%.

Самыя папулярныя ў замежнікаў санаторыі вышэйшай катэгорыі, якія валодаюць найлепшай матэрыяльна-тэхнічнай базай. Яе абнаўленне — працэс пастаянны. У 2020 годзе на гэта выдаткавана 108 мільёнаў рублёў, што ў 1,5 раза больш, чым у 2019-м, і штогод дадзена лічба расце на 20%. Што наконц цанавой палітыкі, на дадзены момант забяспечана рэалізацыя роўных правоў для грамадзян Саюзнай дзяржавы, сістэма цэнаўтварэння на пецёўкі і паслугі для беларусаў і расіян адна.

Сёння ў Беларусі працуюць 106 санаторыяў на 29 тысяч месцаў.

Далікатная тэма

БАЛЮЧАЕ КАХАННЕ

Калі фізічная блізкасць прычыняе дыскамфорт...

Многія мяркуюць, што боль падчас сексу з'яўляецца галоўным чынам з-за нейкіх анатамічных анамалій. Насамрэч гэта прычына даволі рэдка ў адрозненне, напрыклад, ад некаторых іншых акалічнасцяў. Пра іх расказала ўрач — акушэр-гінеколаг Святлана ЖУКОЎСКАЯ.

Больш пры класічным палавым акце або пры яго спробе называецца дыспарэўнія. І бывае ён двух відаў: павярхоўны і глыбокі (адчуваецца нават у жываце).

Асноўныя прычыны павярхоўнага болю — недастатковае ўвільгатненне (лубрыкацыя). У маладых жанчын з нармальным цыклам часцей за ўсё гэта звязана з недастаткова працяглай прэлюдыяй. А вось у жанчын з паталагічнай аменарэяй (адсутнасцю менструацыі па-за цяжарнасцю і лактацыяй) звязана з дэфіцытам гармонаў — эстрагенаў.

У жанчын у менапаўзальным і постменапаўзальным перыядзе болю могуць быць звязаныя з дэфіцытам усё тых жа эстрагенаў і рэвіцём генітаўрынарнага ме-

напаўзальнага сіндрому. Некаторыя лекавыя прэпараты (антыдэпрэсанты, гіпэтанзіўныя і антыгістамінныя, камбінаваныя аральныя кантрацэптывы) таксама могуць выклікаць недастатковую лубрыкацыю, якая вынік, дыспарэўнію.

Таксама сярод прычын — наступствы траўмаў або хірургічнага ўмяшання, мясцовыя запаленчыя працэсы, захворванні скуры (герпес, інфекцыі мочалаваго шляху, экзэма і іншыя), прыроджаныя анамаліі развіцця. Яшчэ адзін стан, які можа выклікаць істотны дыскамфорт, —

вагінізм. Гэта міжвольны мышачны спазм, з-за якога пранікненне ў похву становіцца вельмі балючым і часам нават немагчымым. Ён мае пераважна псіхалагічныя прычыны.

Сярод асноўных прычын глыбокага болю — эндаметрыіт, асабліва адэнаміёз, буйныя эндаметрыяльныя кісты яечнікаў, распаўсюджванне эндаметрыяльных ачагоў на звязкавы апарат; запаленчыя захворванні органаў малога таза (часцей за ўсё — яечнікаў і матачных труб); пралапс (выпадзенне) тазавых органаў; міёма маткі; пухліны і пухлінапа-

добныя ўтварэнні яечнікаў; сіндром раздражнёнага кішчэніка, гемарой; міжтканкавы цыстыт; працэс спайкі ў малым тазе.

Таксама прычынай дыспарэўніі могуць быць анатамічныя асаблівасці. Калі матка размешчана бліжэй да прамай кішкі, вугал паміж цэлам і шыяй маткі адкрыты ў бок прамай кішкі.

Часам боль падчас палавога акту можа быць звязаны і з неадпаведнасцю памераў палавых органаў. У такой сітуацыі рэкамендуецца эксперыментаваць з позамі.

— Палавы акт з каханым партнёрам павінен быць неабалючым і прыносіць задавальненне. Таму не сорамна звярнуцца да ўрача з нагоды дыспарэўніі, каб знайсці прычыну і паастарацца вырашыць праблему, — раіць Святлана Жукоўская.

Простая мова

«...КАЛІ ЎСЕ МЫ РАЗАМ ЛЯЦІМ ДА ЗОР?»

Цуд, які прыгожы дамок узводзіцца ў вёсцы — пры дароце, на пагорачку! Здалёк відаць — з шырокага бруса, з прасторнай верандай, французскімі вокнамі, з бэлькамі ўжо, з крокмамі. Значыць, хутка...

— Ага, хутка, — хмыкнуўшы, згаджаецца спадарожнік, — абгародзяць гэту прыгажосць трохметровым жалезам, і ніхто яе больш не ўбачыць...

І, вядома ж, не пастукае ў вясніцы, не спытае: «Людцы, як вам жывецца ў гэтай клетцы? Ці не хочацца з вокнаў глядзець на дарогу: бачыць, хто едзе і «хто там ідзе», любавання бліжнім полем і лесам, заходамі і ўсходамі — дыхаць свабодай?»

Вы не для гэтага ставілі дом — да таго ж на пагорачку?.. Не для гэтага вашы «вокны ў падлогу» і, галоўнае, вочы?» Няма адказа.

САРОКА САРОКУ БАЧЫЦЬ ЗДАЛЁКУ

Аляксееўна — гаспадыня, якіх пашукаць! Увесь час нешта гатуе, мые, прыбірае — хіба спіць без анучкі, як смяецца муж, бо ў хаце ўсё — аж блішчыць!

Днямі, праўда, непрыймаць была: пад ваннай не іначай труба праржавела. Прышлося сантэхніка выклікаць, потым з жахам чакаць, колькі броду прынясе ён з вуліцы, а ўжо колькі наробіць сам?!

Аж не, як аказалася, не такі страшны чорт, як яго малююць. Майстар, што вельмі здзівіла, у кватэру зайшоў у бахілах, справу сваю ведаў добра і зрабіў яе хутка — без пылу і шуму, як той казаў...

Не ведаючы, як аддзячыць (ну не бутэлькай жа?!), гаспадыня каробку цукерак яму ўручыла. І праводзіла — спярыла да дзвярэй, а потым, стоячы ля вакна, — яшчэ і па вуліцы ў бок ЖЭСа, куды сантэхнік пайшоў у тых самых бахілах.

УСЁ БЫЛО...

Маскі мы пачыналі насіць у кішэнях ды сумачках, потым — каб не трапіць час на «даставанне» — на вуху альбо падбароддзі. Адносна новы трэнд — на запяці, што, здавалася, найзручней. Ну сапраўды: раніцай колькі шукі началі (на ўсе выпадкі жыцця) і потым цэлы дзень карыстацца.

Суседка паспрабавала. Збіралася на работу. Адзелася-аблоса, апранула паліто. Каля парога ўспомніла, што трэба ж маскі...

На ўслончыку каля дзвярэй іх не было, на прасавальнай дошцы — таксама, як і ў ваннай пакоі, у сумцы, у кішэнях...

Ад злосці аж гарача стала! Скінула паліто... Маскі віселі на запяці...

Акуляры на лбе мы знаходзілі раней.

ДЗЕНЬ

Даў жа бог прозвішчы — аднаму Голад, другому Холад, а потым яшчэ і разам звёў — у адной арганізацыі, у адной камандзіроўцы...

Даехаўшы, яны ў выканкам зайшлі, прадставіліся. Гаспадар кабінета, як расказвалі, уважліва паглядзеў на іх, пачытаў службовыя пасведчанні, сказаў: «Добра, што прыехалі, але ж хай бы хоць па чарзе».

...У той дзень чаргі не атрымалася: холад даймаў зранку, голад — у другой палове дня, бо палалуднаваць не паспелі, а тым часам насунуўся вечар. Добра, што трамвая хоць не чакалі. Значыць, зараз сядзем, паедзем і хвілін праз 30...

Не, не з нашым шчасцем, як той казаў, бо хвілін праз пяць у салоне загучала кароткае: «Наперадзе аварыя. Машына далей не ідзе».

Выходзіць, трэба нам спачатку з трамвая, а потым пешкі, амаль упоцёмках, і, што крыйдана, аднолькава далёка і да аўтобуса, і да метро.

— Сядайце, я вас падвяжу, — гучыць раптам з машыны, што тармозіць побач. — ?!

(Наўжо праўда, што Бог, калі хоча падмагчы, некага падсылае?.. Нам — прыгожую жанчынку.)

— Бачу, трамвай стаяць, — гаворыць яна ў адкрытыя дзверцы, — людзі ідуць... Дык чаму б каго не падвезці? Дадому, прабачце, не змагу, а вось да метро, — калі ласка!

...Рэдка выдаўся дзень: з холадамі і з «голадам», якія, вядома ж, не ў навіну і якія назаўтра забыліся б, калі б не... цяпло нарэшце.

НОВЫ ПАВАРОТ...

Гэты гоць да цёткі Зіны прыязджае рэдка, і, вядома ж, зусім не для таго, каб там працаваць. Але ёй напярэдадні прывезлі дрывы, яна дамовілася з чалавекам парэзаць... Ну як тут не падмагчы?..

Падрадзіўся і таму раней звычайнага ўлёгся спаць. Гаспадыня ж клопату мела: са старой пасажнай шафы выцягнула ці не такія ж старыя сынавы джынсы ды латкі на падбіўку — села штабнаваць.

— На, надзень, — загадала госяцю раніцай. — Добра будзе дрывы падаваць.

— У гэтым?! Вы што?! — абалдзела зацягнуў гоць, уважліва разглядаючы джынсы. — Ды гэты ж сапраўдны рэзанкі! Сама тое цяпер! Круцізна... Я іх на працу буду насіць, — сказаў хлапец, прымяраючы новае старое і разглядаючы яго ў люстэрка. — Можна, у вас яшчэ што такое ж ёсць?

— А як жа! Джынсаў, здаецца, трое... Толькі прашараваныя — і на каленях, і ў клінах...

— А зашыць іх можна? Вось гэтак?

— Золатка, чаму ж не...

Гоць — абнадзеены — добрага паўдныя рэзаў ды сек на падворку дрывы.

Гаспадыня ў гэты ж час сядзела за швейнай машынкай і... радавася, што жыццё змалку прывучыла берагчы капейку — не купляць гатовага, новага (лепш самой пашыць ці звязаць), не выкідаць старога, калі можна зацыраваць і падлатаць...

А яшчэ разважала пра моду. Хто ж думаў, што яна, гэтая капрызная дама, раптам павернецца ў бок... парванага, што надоўга затрымаецца ў ім і зноў жа раптам — адродзіць яе ўмельства, верне ва ўжытак спрадвечныя, але добра забытыя словы нахталт «лата» (кавалак тканіны, скуры, якім залатана дзірка ў адзенні, абутку), «падбіўка» (тое, чым падбіта, падшыта што-небудзь зніз, з адваротнага боку), «штабнаваць» (шыць, прашываць, прастрачваць што-небудзь — звычайна машынкай).

ТУТ НАМ НЕ ТАМ

...Сасна была не проста высокая, а найвышэйшая, кажучы па-нашаму — над увесь лес — недзе там, у далёкай Англіі. Дзесяцігоддзямі, відаць, расла, а потым...

Зрэдку, але ж бывае, наляцела страшная бора, зламала ў сасны верхавіну.

Тое, што засталася, збіраліся спілаваць і, вядома ж, спілавалі б, калі б не знайшоўся мастак, які з гіганцкага ляснага абломка і той самай бензапілой выразаў 15-метровую руку. Яна стала сімвалам — апошняй спробай сасны дацягнуцца да неба.

...Цікавая выйшла скульптура, зноў жа, кажучы па-нашаму, помнік прыроды і... сімвал бяды, бо ўсе, каму паказвалі фотаздымкі, бачылі на іх не што іншае, як сос — крык аб дапамозе.

ПОЗНА

...Знешне гэта была сям'я як сям'я: муж, жонка, сын — адзіны, любімы. Ён добра вучыўся — і ў школе, і ў інстытуце. Не дзіва, што пасля яго хацеў зарабляць, пажадана шмат і адразу. Але тут і ў тры часы падобнае свяціла нямногую. Таму хлопец апынуўся за межамі. Як казалі бацькі, нядронна ўладкаваўся: мае работу, жытло...

Званіў ім, калі-нікالی з'яўляўся і ўжо тады адрываўся напоўніцу: сустракаўся з сябрамі, ездзіў па лазнях-рыбалках...

Фота Аляксандра КЛЕШЧУКА

На тое, каб нешта рабіць для бацькоў, часу не хапала. Да таго ж яны і не прасілі: жылі неяк самі — спачатку ўдваіх, потым бацька адзін. Суседзі, праўда, памочніцы яму знайшлі: тая штодня прыходзіла, нешта гатавала, прыбірала ў кватэры, мыла... Ён плаціў...

Сын, прыехаўшы ў гоць, вырашыў (і жанчыне сказаў), што яе работа гэтых грошай не варта, што бацьку даглядаць будзе сам.

Стары, напэўна ж, паверыў, а сын...

Ці не ў той жа вечар сустрэўся з сябрамі і дамоў не прыйшоў. Не было яго і назаўтра.

На трэці дзень суседзі паклікалі тую жанчыну (у яе заставаўся ключ), адамкнулі кватэру і убачылі, што спалніліся.

«Ён добра памёр, — казалі пасля ў пад'ездзе. — Іншыя, бывала, гадамі ляжаць, а ён — два дні ўсяго. Лёгка смерць».

Так гэта альбо не, чалавек ужо не адкажа.

У БАРЫ НЕ ДА СОСЕН

Унучка расказвала, як нялёгка жыла бабуля: малою асірацела, маладой аўдавала... У вайну з трохгадовым сыном уцякала ад немцаў — падбегам, па балоце, а хлопчык жа цяжкаваты... Замарылася, выбілася з сіл — пасадзіла дзіця на купіну, села пры ім сама і... заснула.

Хутка прачнулася: паставіла дзіця на ножкі, а яно не стаіць — падае...

Доктар у акрузе быў толькі адзін — і таго ў хуткім часе забілі. Хлопчык застаўся кульгавым: не мог, як іншыя дзеці, скакаць ды бегаць, гуляць у футбол, танцаваць... Слабавата вучыўся, не з'ехаў з вёскі, не зрабіў кар'еру...

Што, можа, цікава, інваліднасць яму ніхто не афарміў (маці лічыла сябе ва ўсім вінаватай), пенсію не плаціў: тады сапраўдных калек хапала — франтавікоў.

Гэты быў не сапраўдным?

БУМЕРАНГ ЗАЎСЁДЫ ВЯРТАЕЦЦА

У тры гадзі дзіця мала што помніць... Праўда, глядзячы яго... І глядзячы што канкрэтна яму падкідае жыццё.

Вось гэтаму, Ванечку, — вайну і немца, які ўварваўся ў двор, стаў насіцца-бегаць за курамі.

А далей — справа імгненна: адну з іх — бялянчуку, Ваневу любімую — хутка злавіў, пакаў на калодку, адсек галаву...

І малы не вытрымаў: кінуўся на немца — укусіў за нагу.

Сказаць, што кат раззлаваўся — значыць прамаўчаць. Ён схавіў дзіця за каршэнь, паднёс да той самай калодкі і, як выглядала, зрабіў бы тое ж, што з белаі курыцай, калі б не бабуля, якая ўмаліла-такі дараваць — па шкадаваць малага...

Ён вырас, як ні цяжка было сіраце, пасля вайны атрымаў адукацыю, ажаніўся, выгадаваў дзяцей і нават унучку...

Шмат чаго перажыў. І пра многае з гадамі забываў, пра немца — чамусьці не: усё жыццё ўспамінаў і ўспамінае, думаў і думае, ці выжыў той на вайне, ці вярнуўся дамоў?

Ці жаніўся, калі быў не жанаты? Ці гадаваў дзяцей і ўнучку? Ці ўспамінаў хоць калі, гуляючы з ім, сваімі малымі, яго, чужога і цудома незнабітага? Іншых дзяцей і людзей, якіх, напэўна ж, забіваў... Бо гэта заканамерна: была вайна. Не ён яе распачаў... Ён проста выконаваў загады, рабіў, як іншыя?

І потым, магчыма, жыў: калі-нікالی зайздросцячы мёртвым.

«...КАЛІ ЎСЕ МЫ РАЗАМ ЛЯЦІМ ДА ЗОР?»

Было сказана. Помніце: «Я хацеў бы спаткацца з Вамі на вуліцы У ціхую сінюю ноч

І скажаць: «Бачыце гэтыя буйныя зоркі, Ясныя зоркі Геркулеса? Да іх ляціць наша сонца, І нясецца за сонцам зямля.

Хто мы такія? Толькі падарожныя, —

пагутнікі сярод нябёс.

Нашто ж на зямлі Сваркі і звадкі, боль і горыч, Калі ўсе мы разам ляцім да зор?»

Гэта — Максім Багдановіч.

Ці не пра тое ж Амар Хам, прозай. «Ты прыйшоў у жыццё голым — і голым сыдзеш, ты нарадзіўся без сілы — і памрэш гэтак жа слабым, з'явіўся на свет без грошай і рэчаў — свет без іх і пакінеш, першы душ быў — калі нехта цябе абмываў-адзяваў і вярнуўся такім жа. Вось гэты чалавек!.. Дык чаму ж столькі прагнасці, столькі гонару, столькі злосці і зайздрасці, столькі нянавісці, крыўды, эгаізму? Час нашага гатунца кароткі, і трэба уважліва сачыць за тым, на што і як мы трацім яго. Вось пра што трэба помніць».

Было сказана. А калі б яшчэ і пачула...

КОЖНЫ ВЫБІРАЕ ПА САБЕ

Хатка была невялічкая, старэнькая... Мусяць, таму пасля смерці бацькоў прадаваць яе дзеці не сталі: пакінулі сабе, у якасці прыстанку — на той выпадак, калі з'едуцца, напрыклад, на могілкі альбо калі нехта захоча прыехаць у вёску — пахадзіць у грыбы...

Меркавалася так. Атрымалася трохі іначай. Аўдавеўшы, адзін з сыноў здаў кватэрантам гарадскую кватэру і вярнуўся дамоў — у бацькоўскую хату. Памяняў там гнілыя падрубы, абшыў вагонкаю сцены, абрэзаў сад, завёў кураў і ката з сабакам...

У Мінску зрэдку бывае: раз на месяц, каб з кватэрантаў грошы ўзяць.

Вось і надоечы прыязджаў. У двары былія дружбакі спынілі. Угаворвалі выпіць, пагаманіць, памяннуць яго Людку, а то і заставацца — тут, у горадзе, у камфорце, ну хоць бы на зіму...

— Не і яшчэ раз не, — сказаў удавец, — бо тут, з вамі, я праз месяц-другі загнуся. А там, дадць бог, яшчэ пажыву — падыхаю лесам, пахадаю за зямлі, сабаку свайго пагладжу.

Гэта і сапраўды стацроць лепш, чым пацы і папалі, але ж...

Кожны выбірае па сабе. Валянціна ДОУНАР.

ЭНЕРГІЯ ЖЫЦЦЯ

Мы прывыклі, што ў нашых дамах светла і цёпла ў любую пару года, і не задумваемся: усё гэта магчыма дзякуючы кругласутачнай рабоце тысяч прафесіяналаў беларускай энергасістэмы. Сёлета «Белэнерга» адзначае 90-гадовы юбілей. Мяняліся часы, але сутнасць працы энергетыкаў заставалася нязменнай: несці ў нашы дамы святло і цяпло, рабіць магчымай работу прадпрыемстваў і грамадскага транспарту. Бо энергетыка — найважнейшая галіна эканомікі: яе устойлівае развіццё напраму звязана з тым, як будзе адчуваць сябе і рэальны сектар эканомікі, і сацыяльная сфера.

Адпраўным пунктам гісторыі беларускай энергасістэмы прынята лічыць Загад па Дзяржаўным Усеаюзным аб'яднанні энергетычнай гаспадаркі «Энергацэнтр» ад 15 мая 1931 года. Тады было створана Раённае ўпраўленне дзяржаўных электрычных станцый і сетак Беларускай Сацыялістычнай Рэспублікі «Белэнерга». З тых часоў беларуская энергетыка прайшла шлях ад маленькіх электрастанцый да БелАЭС, не раз з гонарам выходзіла з сур'ёзных выпрабаванняў. Падчас Вялікай Айчыннай вайны энергетычная база краіны была знішчана, і ў пасляваенныя гады яе аднавілі літаральна з нуля. Складаным этапам сталі 1990-я, калі перастала існаваць адзіная савецкая энергасістэма. Але ў Беларусі засталіся кадры і моцная прафесійная школа. Сёння беларуская энергетычная сістэма — гэта 6 абласных энергазабеспячальных арганізацый, БелАЭС, будаўніча-мантажныя прадпрыемствы, заводы і праектныя арганізацыі, навукова-даследчыя інстытуты і больш за 60 тысяч высокапрафесійных супрацоўнікаў. Гісторыя беларускай энерге-

Генеральны дырэктар ДВА «Белэнерга» Павел ДРОЗД.

тыкі пачалася з адной ДРЭС — яна і сёння працуе ў Віцебскай вобласці. Цяпер у энергасістэме 67 крыніц генерацыі. Эксплуатуецца парадку 280 тыс. км ліній электраперадачы напругай 0,4—750 кВ — іх даўжыні дастаткова, каб некалькі разоў абгарнуць па экватары на-

шу планету. А працягласць цепласетак — больш за 6 тысяч кіламетраў. Выпрацоўка электраэнергіі энэргакрыніцамі аб'яднання «Белэнерга» ў 2021 годзе ацэньваецца на ўзроўні 36,8 млрд кВт*г, што на 2,8 млрд кВт*г, або на 8,2 %, вышэй за ўзровень мінулага года. А водпуск цеплавой энергіі ад цеплакрыніц энэргазабеспячальных арганізацый за 2021 год чакаецца ў аб'ёме 36,6 млн Гкал (114,3 % да ўзроўню мінулага года).

Па выніках года, вырацоўка БелАЭС чакаецца на ўзроўні 5,771 млрд кВт*г электраэнергіі.

НАДЗЕЙНАСЦЬ І БЕСПЕРАБОЙНАСЦЬ

Ключавы кірунак работы энергетыкаў — мадэрнізацыя і лічбавізацыя.

— У кастрычніку гэтага года сумесна са славенскай кампаніяй Riko мы ўвайлі ў эксплуатацыю лічбавую падстанцыю Магілёў-330, — адзначыў Павел Уладзіміравіч. — У цэлым лічбавізацыя энергасістэм — прырытэты кірунак для галіны на найбліжэйшыя 5—10 гадоў.

Лічбавая трансфармацыя «Белэнерга» створыць умовы для павышэння надзейнасці, тэхналагічнай, эканамічнай і арганізацыйна-структурнай эфектыўнасці функцыянавання электраэнергетыкі, адзначыў ён.

Лічбавыя падстанцыі ў Беларусі ўжо ёсць, але іх клас напружання ніжэйшы — 110 кВ. Магутнасць магілёўскай падстанцыі — 330 кВ, і яе ўвод у эксплуатацыю стаў значнай падзеяй для энергетыкі краіны. Унікальныя лічбавыя рашэнні дазволілі скараціць выкарыстанне традыцыйных медных кабельных сувязяў, сэканоміць плошчы падстанцый, знізіць эксплуатацыйныя і працоўныя выдаткі, павялічыць пажарабяспеку і выключыць чалавечы фактар. У далейшым у краіне будзе створана адзіная лічбавая платформа тэхналагічнага кіравання аб'ектамі энергасістэмы.

Тры кіты, на якіх стаіць беларуская энергетыка, — эфектыўнасць, надзейнасць і бесперабойнасць.

— Сёння мы рэалізоўваем праекты па будаўніцтве пікава-рэзервовых крыніц магутнасцю 800 мегават, — сказаў генеральны дырэктар «Белэнерга». — Праект рэалізоўваюць 4 станцыі — Наваполацкая ЦЭЦ, Лукомльская ДРЭС, Бярозаўская ДРЭС і ЦЭЦ-5 (Мінск). Завяршэнне будаўніцтва, згодна з пастановай Савета Міністраў, запланавана на 2022 год.

Пікава-рэзервовыя энэргакрыніцы служаць для згладжвання пікаў спажывання электраэнергіі і хуткага запуску ў выпадку аварыйнага адключэння энэргакрыніц для бесперабойнага забеспячэння спажыўцоў электраэнергіяй.

І, зразумела, не застаецца без увагі і пастаянная, руцінная, але такая важная для кожнага жыхара краіны праца, у прыватнасці рамонт і замена цепласетак. Сёлета пабудавана і рэканструявана 162,3 км цеплавых сетак (101 % ад гадавога плана). Да канца года плануецца выканаць будаўніцтва і рэканструкцыю 172 км цеплавых сетак (107 % ад плана).

Энергетыкі не ўмеюць сябе піярэчы, яны размаўляюць лічбамі. Але калі «перакладзі» іх словы з мовы лічбаў на мову звычайных людзей, іх галоўная мэта — каб у нашых дамах не згасала святло і заўсёды было цёпла. А пра іх успаміналі толькі ў сувязі з радаснымі падставамі. Напрыклад, каб павіншаваць з Днём энергетыка. І падзякаваць за выдатную працу.

Аляксандра АНЦЭЛВІЧ, Вераніка ХІЛЬКЕВІЧ.
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА і з архіва прадпрыемства.

УНП 101339243

У НАГУ З ЧАСАМ

Чым запомніцца юбілейны год?

— Найважнейшая падзея ў жыцці не толькі энергасістэмы, але і краіны ў цэлым — 10 чэрвеня 2021 года быў падпісаны Акт прыёмкі ў эксплуатацыю аб'екта «Беларуская АЭС. Пускавы комплекс № 1», — падкрэсліў генеральны дырэктар «Белэнерга» Павел ДРОЗД. — Паводле вынікаў года вырацоўка БелАЭС чакаецца на ўзроўні 5,771 млрд кВт*г электраэнергіі.

Гэтым папярэднічала вялікая падрыхтоўчая работа па выдачы магутнасці атамнай электрастанцыі. Было пабудавана і абноўлена больш за 1000 км высакавольтных ліній электраперадачы, мадэрнізаваны падстанцыі. Гэта буйныя «сасуды», якія ідуць ад магутнага «сэрца» — БелАЭС. Зараз чарга дайшла да «капіляраў» — разгалінаванай размеркавальнай сеткі магутнасцю 0,4—10 кілавольт. Будаўніцтва і абнаўленне гэтых ліній — першачарговая задача, адзначыў кіраўнік «Белэнерга».

Таксама паспяхова ў гэтым годзе ў рамках мерапрыемстваў па ўстаноўцы сродкаў кампенсацыі рэактыўнай магутнасці ў беларускай энергасістэме усталяваны кіраваны шунцюрочы рэактар на ПС-330 кВ «Рось», распавёў кіраўнік.

— Праграма не завяршаецца гэтым аб'ектам. У сувязі з уводам другога блока БелАЭС нам неабходна будзе ўсталяваць шунцюрочы рэактары на іншыя аб'екты энергасістэмы. Гэтая работа завершыцца ў 2023 годзе.

СВЯТЛО І ЦЯПЛО — У КОЖНЫ ДОМ

Пяцігодка 2021—2025 прысвечана рэканструкцыі сеткавай інфраструктуры, кажуць энергетыкі. Павышаныя абавязальнасці ў гэтай сферы звязаныя з павышэннем попыту на электраэнергію. Рост спажывання звязаны, у прыватнасці, з тым, што асабліва ўвага сёння ўдзяляецца стварэнню ўмоў для выкарыстання электраэнергіі для патрэб ацяплення і гарачага водазабеспячэння. У першую чаргу гэта актуальна для людзей, што пражываюць у раёнах індывідуальнай жыллой забудовы. За 11 месяцаў 2021 года ў энэргазабеспячальныя арганізацыі, якія ўваходзяць у склад «Белэнерга», паступіла 24,4 тыс. запятаў аб выдачы тэхнічных умоў на далучэнне электраўстаноўак жылых дамоў да электрычных сетак у мэтах выкарыстання электрычнай энергіі для патрэб

ацяплення і гарачага водазабеспячэння, з якіх 20,1 тыс. (або 82 %) ужо задаволеныя, адзначыў Павел Дрозд. Магчымаць выкарыстання электрычнай энергіі на гэты мэтаў напраму залежыць ад наяўнасці паветраных электрычных сетак 0,4—10 кВ. За студзень-лістапад выкананы будаўніцтва і рэканструкцыя парадку 1450 км электрычных сетак. Да канца года плануецца прыняць у эксплуатацыю каля 1640 км электрычных сетак (або 106 % ад плана). Акрамя таго, пабудавана і рэканструявана 20 падстанцый 35—330 кВ.

У надыходзячым годзе і ў наступныя гады прырытэт будзе аддадзены сеткавым інфраструктурным аб'ектам, а таксама больш шырока-маштабнаму выкарыстанню электраэнергіі рознымі галінамі эканомікі краіны.

Навагрудская ветраэнергетычная станцыя: асабліва кліматычныя ўмовы ў раёне дазваляюць эфектыўна выкарыстоўваць энэргію ветру.

Лічбавая падстанцыя Магілёў-330 уведзена ў эксплуатацыю ў кастрычніку гэтага года: унікальныя лічбавыя рашэнні дазволілі знізіць эксплуатацыйныя і працоўныя выдаткі, павялічыць пажарабяспеку і выключыць чалавечы фактар.

Прыгожая традыцыя суворайскага балю была адроджана сёлета ў сценах Мінскага суворайскага ваеннага вучылішча. Упершыню за некалькі гадоў 32 найлепшыя пары з суворайцаў і студэнтак Мінскага каледжа мастацтваў выканалі традыцыйныя балныя танцы: вальс, паланэз, кадрыль.

«Усе нашыя выхаванцы выдатна навучаныя этыкету, харэаграфіі, яны добра спяваюць. І, вядома, мы не маглі не даць ім такую выдатную магчымасць праявіць сябе», — падзяліўся гаспадар балю, **начальнік вучылішча, палкоўнік Андрэй ГАРБАЦЕНКА.**

Гэтым вечарам ззялі ўсмешкі, гримела музыка, у танцы кружыліся паненкі ў прыгожых белых сукенках і маладыя людзі з ідэальнай выпраўкай.

Аліна МАЗАВЕЦ.

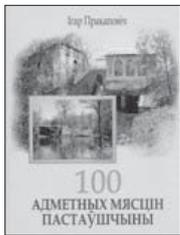
СУВОРАЎСКІ БАЛЬ

Радзімазнаўства

**АД АГАРОДНІКАЎ
ДА ЯРЭВА**

Пастаўскі настаўнік, пісьменнік і краязнавец Ігар ПРАКАПОВІЧ выдаў цікавую рэгіянальна-энцыклапедыю «100 адметных мясцін Пастаўшчыны».

Спраўды, інакш як энцыклапедыяй гэты зборнік ланкічных і разам з тым удумлівых, даволі інфармацыйна насычаных артыкулаў праз розныя прыкметныя мясціны Пастаўшчыны і не назавеш. Каб пераканацца ў гэтым, пачнём з «Агароднікаў».

Нарыс прывесчаны аднаіменнаму паселішчу, якое аўтар пазначае як радзіму вядомага беларускага паэта Уладзіміра Дубоўкі. Вёсачка вядомая з 1873 года, знаходзіцца пры міжнароднай магістралі Вільня—Полацк. У гэтым паселішчы ў 1900 годзе нарадзіўся Уладзімір Дубоўка. Месцічы шануюць памяць свайго земляка, падкрэслівае Ігар Пракаловіч. У 2018 годзе каля вёскі Агароднікі ўстаноўлены памятны знак на камені-валуне з надпісам «О Беларусь, мая шпільшына...» (словы з верша Уладзіміра Дубоўкі). За два кіламетры на поўдзень ад Паставаў — мясцовасць Азёркі. Тут і возера Азёркі, і зона адпачынку «Дубок», і сядзіба Дзёда Бая (новы турыстычны праект; заўважым — беларускамоўны). І заснаваны на сюжэтах казак таго ж Уладзіміра Дубоўкі. А ў артыкуле «Альцы» краязнавец запрашае да знаёмства з драматычнай старонкай гісторыі Пастаўшчыны і ўсёй Беларусі часоў Вялікай Айчыннай вайны. Размова пра вёску, спаленую фашысцкімі карнікамі. «Апідамы» — знаёмства са стараверскай Свята-Успенскай царквой. Храм узведзены з дрэва ў пачатку XX стагоддзя.

«Вайшкуні» раскажуць пра возера Балдук, курганны могілнік і «Блакітная азёрка» (прыродны комплекс, які мае статус ключовай батанічнай тэрыторыі міжнароднага значэння). Ігар Пракаловіч запрашае ў Варапаева, Дварчаны, Дунілавічы, іншыя цікавыя мясціны Пастаўшчыны. Выдадзеная накладам 700 экзэмпляраў (а над гэтым — пры падтрымцы Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь — парупіліся ў выдавецтве «Беларусь») кніга «100 адметных мясцін Пастаўшчыны» — добры ўзор падарожнага краязнаўчага даведніка. Выкарыстаць яго можна і ў арганізацыі турыстычнай работы, і ў патрыятычным, гісторыка-асветніцкім выхаванні школьнікаў і моладзі. Даведнік (ці «энцыклапедыя») Ігара Пракаловіча добра ілюстраваны — не толькі фотаздымкамі, але і рэпрадукцыямі мастацкіх палотнаў, прывесчаных Пастаўскаму краю.

Мікола БЕРЛЕЖ.

Куды схадзіць з дзецьмі?

Стварыць калядны абрад разам

запрашае Літаратурны музей

Падчас зімовых свят — з 20 снежня гэтага года да 21 студзеня наступнага — Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры ладзіць інтэрактыўна-пазнавальную праграму «Калядныя чуды». Падчас яе хлопчыкі і дзяўчынкі не толькі пазнаёмяцца з абрадамі нашых продкаў, але і разам з крэатыўнымі музейнымі работнікамі створаць сучасны калядны абрад.

Да XVIII стагоддзя галоўным зімовым святам беларусаў былі Каляды. Таму менавіта калядным чудам і прысвечана праграма, якую падрыхтавалі для сваіх наведвальнікаў музейныя работнікі.

— У прыватнасці, дзеці і іх бацькі даведаюцца, чаму ў гадавым коле народных абрадаў і свят Каляды займалі першае месца, — кажа **навуковы супрацоўнік Літаратурнага музея Ганна КЛЯНОУСКАЯ**. — Як варажылі, якія песні спявалі і якія стравы гатавалі на свята іх продкі? Пазнаёмяцца з абрадавымі каляднымі гульнямі і забавамі. Але тое было раней... А сёння? Ці ведаем мы хоць адзін сучасны абрад? Вось мы і прапануем юным наведвальнікам стаць стваральнікамі новага каляднага абраду. Як ён называецца? А гэта мы разам і прыдумаем. Падрабязнасці пакуль трымаем у сакрэце. Скажу толькі: паколькі музей літаратурны, то і абрад будзе звязаны з літаратурай.

А шчыра падчас праграмы маленькія госці трапяць у калядную майстэрню, дзе змогуць уласнаручна зрабіць незвычайную ёлчаную цацку-сюрпрыз. Можна прыйсці ў музей (г. Мінск, вул. М. Багдановіча, 13) цэлым класам, а можна сям'ёй. Квіток каштуе тры рублі.

Акрамя таго, у Літаратурны музей адкрылася новая выстаўка, прысвечаная традыцыям святкавання Калядаў на Беларусі. Сярод экспанатаў — аўтэнтычныя ёлкі, ёлчаня цацкі ручной работы і іншыя рэчы, пры дапамозе якіх беларускія пісьменнікі стваралі святочную атмасферу ў сваіх дамах. На выстаўцы можна пачаць вшыванні з Новым годам і Калядаў на паштоўках, якія ў свой час атрымлівалі Васіль Быкаў, Пімен Панчанка, Кандрат Крапіва...

Надзея ДРЫНДРОЖЫК.

Гродненскі філіял РУП «Інститут нерухомасці і ацэнкі»

ІЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

ЛОТ 1:
- капитальное строение с инвентарным номером 400/С-7508 (назначение — здание специализированное розничной торговли, наименование — магазин), общей площадью 956,7 кв. м, расположенное по адресу: г. Гродно, ул. Максима Горького, 55;
- капитальное строение с инвентарным номером 400/С-129622 (назначение — сооружение специализированное энергетикой, наименование — тепловая сеть), протяженностью 24,7 м, расположенное по адресу: г. Гродно, тепловая сеть к зданию магазина по ул. Максима Горького, 55;
- капитальное строение с инвентарным номером 400/С-129623 (назначение — сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование — водопроводная сеть), протяженностью 57,6 м, расположенное по адресу: г. Гродно, водопроводная сеть к зданию магазина по ул. Максима Горького, 55;
- капитальное строение с инвентарным номером 400/С-129625 (назначение — сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование — водопроводная сеть), протяженностью 190,3 м, расположенное по адресу: г. Гродно, водопроводная сеть к зданию туалета по ул. Максима Горького, 55;
- капитальное строение с инвентарным номером 400/С-129624 (назначение — сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование — канализационная сеть), протяженностью 159,7 м, расположенное по адресу: г. Гродно, канализационная сеть к зданию магазина по ул. Максима Горького, 55;
- капитальное строение с инвентарным номером 400/С-129627 (назначение — сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование — канализационная сеть), протяженностью 26,8 м, расположенное по адресу: г. Гродно, канализационная сеть к зданию туалета по ул. Максима Горького, 55;
- сеть энергоснабжения;
- оборудование: вагончик строительный, комплект регулирования температуры, набор мебели, насос «Грунфос» УРС24*40, охранно-пожарная сигнализация, павильон из металлоконструкций, регулятор распределения тепловой энергии, регулятор расхода теплоэнергии МРП 9701, система видеонаблюдения, система пожарной сигнализации; телпосчетчик ТЭМ-104 Ду-15; торговое оборудование (стеллаж, стол для торговли); торговый павильон (5 шт.); торговый павильон 3,2 м (2 торговых места 1,6*1,6); кондиционер настенный (2 шт.); холодильная камера склад.
Лот 1 имеет обременения со стороны третьих лиц в виде аренды с собственниками павильонов и мест для торговли; прохождение по территории рынка теплотрассы к зданию ООО «Фирма Мока», на которой расположены павильоны и ролеты, в том числе находящиеся в собственности арендаторов

Лот № 1 расположен на земельном участке, кадастровый № 44010000020000488, площадью 0,8688 га (назначение — эксплуатация и обслуживание Гродненского рынка), находящемся по адресу: г. Гродно, ул. Максима Горького, 55
Начальная цена продажи — 2 562 714 руб. (два миллиона пятьсот шестьдесят две тысячи семьсот сорок четыре рубля) с учетом НДС
Сумма задатка — 256 271 руб. (двести пятьдесят шесть тысяч двести семьдесят один рубль)

Условия проведения аукциона — аукцион без условий
Продавец — Гродненское областное потребительское общество Филиал «Центральный рынок» 230025, г. Гродно, ул. Полиграфистов, тел. 62-45-60

Организатор торгов — Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел. 55-87-70

Условия оплаты — по договоренности сторон. Срок заключения договора купли-продажи — не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукциона

Номер/р/д для перечисления задатка — BY44BLBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка BLBBBY2X, УНП 500833225

Аукцион состоится 20 января 2022 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, 209

Порядок регистрации в качестве участника аукциона и правила проведения аукциона содержатся на сайте организатора аукциона <https://grino.by/auction/>

Объявление о проведении первого аукциона было размещено в газете «Звязда» от 01.04.2021 г.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 208, с 8.30 до 17.30 (понедельник — четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Обед — с 12.30 до 13.18
Последний день приема заявлений — 18 января 2022 г. до 15.00

Телефон для справок 55-87-71 — Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» <https://grino.by/auction/>

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ» (Организатор аукциона) информирует о проведении открытого аукциона по продаже имущества **РУП «ИНСТИТУТ ОВОЩЕВОДСТВА» (Продавец)**

Лот № 1: Дождевальная установка «Primus», инв. № 1083. Начальная цена с НДС — 7 177,97 бел. руб.
Лот № 2: Комбайн КЗС-7, инв. № 0690. Начальная цена с НДС — 17 430,53 бел. руб.
Лот № 3: Комбинированный посевной агрегат, инв. № 0715. Начальная цена с НДС — 2 243,44 бел. руб.
Лот № 4: Копатель-валкоуладчик луща КЛ-1,4А (севок), инв. № 1195. Начальная цена с НДС — 1 144,12 бел. руб.
Лот № 5: Машина посадочная МРП-6, инв. № 1230. Начальная цена с НДС — 1 301,54 бел. руб.
Лот № 6: Пресс-подборщик для соломы СИМРА тип Z-224/1, инв. № 1260. Начальная цена с НДС — 6 433,10 бел. руб.
Лот № 7: Селька АТВ-2, инв. № 0520. Начальная цена с НДС — 353,76 бел. руб.
Лот № 8: Селька пунктирного высева, инв. № 0696. Начальная цена с НДС — 1 543,75 бел. руб.
Лот № 9: Селька универсальная комбинированная СКО-4/6 (6-рядная), инв. № 1231. Начальная цена с НДС — 2 485,01 бел. руб.

Местонахождение: Минская обл., Минский р-н, аг. Самохваловичи, ул. Ковалева, 2.
Аукцион состоится 21.01.2022 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, каб. 4.
Извещение о проведении аукциона размещено на сайтах Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь gki.gov.by и Организатора аукциона ino.by.

Организатор аукциона: 220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9, ☎ 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 • www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению открытого акционерного общества имени Василия Захаровича Коржа (продавец) проводит открытый аукцион по продаже комплекса имущества в составе:

Лот № 1: навес для с/х машин (составные части и принадлежности: навес, помещение, 2 (две) ворот, опоры, отставка, дорожка), общей площадью 505,2 кв. м, инв. № 644/С-59539;

асфальтированная площадка № 1 (составные части и принадлежности: покрытие, бордюры), общей площадью 536,4 кв. м, инв. № 644/С-59985, расположенные на земельном участке с кадастровым номером 625080701601000544 (право постоянного пользования) площадью 0,2961 га, по адресу: Минская область, Солигорский район, Гощиц с/с, 8/1, район аг. Гощ.
Земельный участок имеет ограничения в использовании: земельные участки, расположенные на территории, подверженной радиоактивному загрязнению (зона проживания с периодическим радиационным контролем), пл. 0,2961 га.
Начальная цена с НДС (20 %) — 12 240,00 бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены — 1 224,00 бел. руб.

Лот № 2: сарай для комбайнов (составные части и принадлежности: опоры, сарай, отставка, дорожка), общей площадью 672,8 кв. м, инв. № 644/С-59541;

асфальтированная площадка № 2 (составные части и принадлежности: покрытие, бордюры), общей площадью 717,6 кв. м, инв. № 644/С-59986, расположенные на земельном участке с кадастровым номером 625080701601000545 (право постоянного пользования), площадью 0,5980 га, по адресу: Минская область, Солигорский район, Гощиц с/с, 8/2, район аг. Гощ.
Земельный участок имеет ограничения в использовании: земельные участки, расположенные на территории, подверженной радиоактивному загрязнению (зона проживания с периодическим радиационным контролем), пл. 0,5980 га, охранный зона электрических сетей напряжением до 1000 вольт, пл. 0,0216 га.
Начальная цена с НДС (20 %) — 15 600,00 бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены — 1 560,00 бел. руб.

Задатки перечисляются на р/с № BY55BPSB301208260016933000 в ОАО «БелБелинвестбанк», г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, БИК BY55BY2X, УНП 690324015, ОКПО 29250255, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней после заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Победитель аукциона (единственный участник аукциона) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов в размере, включающего затраты на организацию и проведение аукциона в размере 7 (семи) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rtr.by

Аукцион состоится 24.01.2022 в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 21.01.2022 до 16.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 516-80-65, (8029) 102-21-17.
Тел. для осмотра (8044) 776-91-50.

ЗАО «БелБанкротАукцион», организатор торгов по продаже имущества **ОАО «Берестовицкая ПМК № 141» (УНП 500020631)**, объявляет о проведении 04.01.2022 г. в 09.00 публичных торгов в электронной форме на электронной торговой площадке bankrotorg.by

Перечень предметов торгов публично размещен по ссылке: https://bankrotorg.by/wp-content/uploads/2021/12/spisok-imushhestva-berestovitskaya-pmk-torgi_04_01_2022.pdf

Местонахождение имущества: Гродненская область, Берестовицкий район, п.п. Берестовица, пер. Советский, д. 7.

Знакомство с предметом торгов можно в рабочее время, предварительно связавшись с контактным лицом по тел. +375 29 608 31 00.

Продавец: ОАО «Берестовицкая ПМК № 141», тел. +375 29 392 39 03.
Организатор торгов: ЗАО «БелБанкротАукцион», 220015, г. Минск, ул. Гурьского, д. 226, ком. 501; +375296083100; contact@bankrotorg.by.

Для участия в торгах необходимо уплатить задаток в размере 5 % от начальной стоимости лота не позднее 03.01.2022 г. на р/с BY16 UNBS 3012 0116 4010 0000 8933, в ЗАО «БСБ Банк», БИК UNBSBY2X, УНП 193417684, получатель — ЗАО «БелБанкротАукцион». Назначение платежа: задаток за участие в торгах по лоту № (номер лота).

Заявления на участие в торгах принимаются с 9.00 до 12.00, 12.21 по 17.00 03.01.22 на bankrotorg.by

Перечень документов, прилагаемых к заявлению на участие в торгах:
- свидетельство о государственной регистрации юр. лица (ИП);
- устав юридического лица;
- решение высшего органа управления юридического лица об участии в торгах, о заключении договора купли-продажи предмета публичных торгов в электронной форме по итогам их проведения;

- для физических лиц: 31, 32, 33 стр. паспорта.
Организатор торгов может отказаться от проведения торгов не позднее чем за пять дней до даты проведения торгов.

Оформление участия в торгах в соответствии с регламентом ЭТП. Победителем торгов признается лот, предложивший наивысшую цену за предмет торгов.

Оформление результатов торгов в соответствии с регламентом ЭТП в день проведения торгов.
В случае признания торгов несоостоявшимися предмет торгов может быть продан единственному участнику, подавшему заявление на участие в торгах (преимущественно на покупку) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Затраты на организацию и проведение публичных торгов в электронной форме составили: стоимость размещения объявления в газете «Звязда» согласно счет-фактуре; аукционный сбор по лотам недвижимости — 2 % от цены реализации предмета торгов; по остальным лотам — 7 % от цены реализации предмета торгов.

Срок подписания договора купли-продажи: в течение пяти рабочих дней со дня проведения аукциона.
Срок и порядок оплаты (условия оплаты): в течение пятнадцати календарных дней со дня проведения аукциона.

ОАО «МАПИД» ПРИГЛАШАЕТ ВСЕХ ЖЕЛАЮЩИХ ПРИНЯТЬ УЧАСТИЕ В АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ БЫВШЕЙ В ЭКСПЛУАТАЦИИ ТЕХНИКИ

Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.30 до 12.30, с 13.30 до 16.30 по адресу: г. Минск, ул. Р. Люксембург, 205, каб. 17, ОАО «МАПИД».
Окончание приема заявлений: 24.01.2022 г. в 11.00.
Более подробная информация об аукционе по телефону (8-017) 209-87-17, моб. тел. (044) 730-58-73.
Аукцион состоится 24.01.2022 в 11.00 по адресу: г. Минск ул. Р. Люксембург, 205, ОАО «МАПИД», каб. 39.
ЛОТ 1: АВТОКРАН КТА-18.01.
Марка/модель шасси автомобиля MAZ-5337 A2, идентификационный номер УЗМ53374280001186, (2008 г. в.), регистрационный номер АЛ 1842-7, грузоподъемность — 18 т.
Начальная цена — 43 050,83 руб.

О Б Ъ Я В Л Е Н И Е

УНП 600181630

О ПОИСКЕ ПРАВООБЛАДАТЕЛЕЙ ОДНОКВАРТИРНОГО ЖИЛОГО ДОМА без номера в д. Заценье Логойского района Минской области

Каменский сельский исполнительный комитет в целях реализации Указа Президента Республики Беларусь от 24 марта 2021 г. № 116 «Об отчуждении жилых домов в сельской местности и совершенствовании работы с пустующими домами» разыскивает собственников, наследников и лиц, имеющих право пользования жилым домом.

Сельисполком просит граждан, располагающих информацией о собственниках, о месте их фактического проживания либо месте нахождения, сообщить в Каменский сельисполком по телефону: 80177472381, 80177472335 (с 8.00 до 17.00, по рабочим дням) и в любое время 80291700261 (А1). Также информацию можно прислать по адресу: 221332, д. Камено, ул. Центральная, 7А, Логойский район, Минская область. Электронный адрес: kameno@logoyks.gov.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Молодеченский райгазсервис» (продавец) проводит открытый аукцион ПО ПРОДАЖЕ ГАРАЖА

(составные части и принадлежности; две смотровые ямы), с инв. № 630С-76129, общ. пл. 198,3 кв. м, расположенного на земельном участке с кадастровым номером 62388430860100687 площадью 0,1600 га (право постоянного пользования) по адресу: Минская область, Молодеченский район, Торлевский с/с, д. Носилово, ул. Новая, 25/7.

Начальная цена с НДС (20%) – 49 800,00 бел. руб. Задаток 10% от начальной цены – 4 980,00 бел. руб.

Задатки перечисляются на р/с № BY55BPSB3012108260016933 0000 в ОАО «СберБанк», г. Минск, БИК BPSBY2X, УНП 690324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней после дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи, на депозитный счет Министерства юстиции Республики Беларусь.

Победитель аукциона (единственный участник аукциона) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов в размере 5 (пяти) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rft.by.

Аукцион состоится 25.01.2022 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 24.01.2022 до 16.00 по адресу: 221332, д. Камено, ул. Центральная, 7А, Логойский район, Минская область. Контактные телефоны: 8 (0176) 58 13 24, 8 (025) 524 84 64.

УНП 600077381

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ по продаже права проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений) в городе Гродно 25 января 2022 года

№ п/п	Месторасположение земельного участка	Площадь земельного участка, га/срок аренды	Целевое назначение земельного участка	Начальная цена предмета аукциона, рублей	Сумма задатка, рублей	Расходы на подготовку документации для проведения аукциона, рублей
1	г. Гродно, ул. Полесская, 16	0,1000/50 лет	Проектирование и строительство объекта «Усадебный жилой дом по ул. Полесской, 16 в г. Гродно»	6 010,00	1 200,00	2 822,24

На рассматриваемом земельном участке располагаются капитальные строения, деревья и кустарники различных пород. Снос зеленых насаждений оформить в установленном законодательством порядке. Объект, подлежащий сносу, – здание жилого дома по адресу: г. Гродно, ул. Полесская, 16

Предмет аукциона: право проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений) на предоставляемом земельном участке, на котором находится объект, подлежащий сносу. Аукцион проводится в порядке, установленном Положением о порядке организации и проведения аукционов с условиями на право проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений), утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 г. № 462. Основные требования по проектированию и строительству объекта и условия предоставления земельного участка указаны в земельно-кадастровой и иной документации, подготавливаемой для проведения аукциона. Сведения о наличии инженерных коммуникаций на указанных земельных участках и их характеристики содержатся на плано-картографических материалах в составе земельно-кадастровой документации. Инженерное развитие инфраструктуры застраиваемой территории осуществляется в соответствии с техническими условиями на инженерно-техническое обеспечение соответствующего объекта, выданными эксплуатирующим и согласующими организациями (согласно перечню, установленному Гродненским горисполкомом).

Аукцион состоится 25 января 2022 года в 12.00 в здании горисполкома по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, д. 2/1.

Организатор аукциона: коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости».

Участниками аукциона могут быть юридические лица или индивидуальные предприниматели. В аукционе допускаются участие на стороне покупателя консолидированных участников – двух и более индивидуальных предпринимателей, юридических лиц.

Для участия в аукционе необходимо: внести задаток в размере, указанном в графе 6 таблицы, перечисленный на расчетный счет BY24AKBB3012000041810400000 Гродненское областное управление № 400 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Гродно, БИК АКBBVY2X, УНП 590727594, получатель – коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости». Лицо, желающее принять участие в аукционе, представляет: заявление на участие в аукционе; документ, подтверждающий внесение суммы задатка, с отметкой банка;

подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы, включающее обязательство по уплате в соответствии с законодательством штрафных санкций и иные требования; дополнительно представляется: гражданскому – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность; представителем или уполномоченным должностным лицом негосударственного юридического лица РБ – доверенность, выданная юристом, документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица, без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица. При подаче документов уполномоченное лицо, которое будет представлять на аукционе стороны договора о совместном участии в аукционе и подписывать протокол о результатах аукциона (его представитель), предъявляет документ, удостоверяющий личность, и доверенности, выданные индивидуальными предпринимателями, юридическими лицами, заключившими договор о совместном участии в аукционе. Представителем уполномоченного лица дополнительно предъявляются доверенность, выданная в установленном законодательством порядке, либо документ, подтверждающий полномочия должностного лица.

Приним документов, консультации по вопросам участия в аукционе и ознакомление с имеющейся документацией осуществляются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, д. 2/1, кабинет № 117 в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 с 27 декабря 2021 по 19 января 2022 года.

Торги в отношении земельных участков проводятся при условии наличия двух или более участников. Победителем торгов признается участник, предложивший наиболее высокую цену.

Если заявление на участие в аукционе подано только одним участником, аукцион признается несостоявшимся и земельный участок предоставляется такому лицу при его согласии с внесением платы за право заключения договора аренды земельного участка в размере начальной цены предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов.

Победитель аукциона либо единственный участник несостоявшегося аукциона в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона обязан: внести плату за право заключения договора аренды земельного участка; возместить расходы по подготовке документации для проведения аукциона; возместить организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в т. ч. расходы, связанные с изготовлением и представлением участникам документации, необходимой для его проведения. Информация о данных затратах, порядке их возмещения доводится до сведения участников аукциона до его начала при заключительной регистрации под роспись и оплачивается по предоставляемому организатором аукциона счету-фактуре.

Оплата стоимости за право заключения договора аренды земельного участка осуществляется по безналичному расчету за белорусские рубли.

После внесения платы за право заключения договора аренды земельного участка Гродненский горисполком заключает с победителем аукциона либо единственным участником несостоявшегося аукциона договор на реализацию права проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений) не позднее 2 рабочих дней после внесения соответствующих оплат.

Всем желающим предоставляется возможность ознакомления с землеустроительной и градостроительной документацией по земельным участкам (в том числе с характеристиками расположенных на земельных участках инженерных коммуникаций и сооружений при их наличии) и условиями инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории). Осмотр земельного участка на местности производится желающими самостоятельно в удобное для них время.

Телефоны для справок в Гродно: (0152) 62-60-55, 62-60-56.

Адреса сайтов: Гродненского городского исполнительного комитета http://grodno.gov.by, коммунального унитарного предприятия по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости» http://gcn.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ

по продаже незавершенного строительством жилого дома и земельного участка в частную собственность для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома в г. Гродно 25 января 2022 года

№ лота	Местонахождение земельного участка, его кадастровый номер	Площадь земельного участка (га)	Характеристика (описание) не завершенного строительства капитального строения	Ориентировочные расходы по подготовке документации для проведения аукциона, руб.	Начальная цена предмета аукциона (в том числе: начальная цена не завершенного строительства капитального строения; земельного участка), руб.	Сумма задатка, руб.
1*	Гродненская область, г. Гродно, ул. Александра Боголюбова, 6 (У-864, микрорайон «Заболоть») 440100000002007304	0,0989	Не завершенное незаконсервированное капитальное строение, степень готовности 3 %. Фундамент: бетон; наружная площадь (площадь застройки): 12 (12) кв. м	352,25	29 804,91 (2 014,01; 27 790,90)	5 900
2*	Гродненская область, г. Гродно, ул. Поляная, 55 (У-415, микрорайон «Баранович 5,6») 440100000003005042	0,0960	Не завершенное законсервированное капитальное строение с инв. № 400/У-108483, степень готовности 12 %. Фундамент: бетон, кирпич; наружная площадь: 130 кв. м; общая площадь здания: 36,7 кв. м; составные части: подвал (готовность 77 %; площадь 56 кв. м; стены: кирпич, бетон, перегородки: кирпич)	232,54	32 200,84 (13 586,44; 18 614,40)	6 400

* – Земельный участок предоставляется в частную собственность для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома. Инженерные коммуникации на участке отсутствуют. Возможность подключения к внеплощадочным сетям водоснабжения, газоснабжения, электроснабжения и пр., и точки подключения определяются проектом. Земельный участок может иметь ограничения и обременения. Назначение земельного участка в соответствии с единой классификацией земельных объектов недвижимого имущества: земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома, обслуживания зарегистрированной организацией по государственной регистрации недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним квартиры в многоквартирном жилом доме). Условия, предусмотренные в решении о формировании земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона: внесение платы за предмет аукциона; возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и представлением участникам документации, необходимой для его проведения; обращение за государственной регистрацией прав на земельный участок в РУП «Гродненское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» в двухмесячный срок после утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся; продолжить строительство жилого дома. Победителю аукциона обязан возместить затраты в соответствии с решением Гродненского горисполкома от 30.05.2019 г. № 371 «О возмещении затрат на строительство объектов распределительной инженерной и транспортной инфраструктуры».

Организатор аукциона: коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости».

Для участия в аукционе необходимо: внести задаток в указанном размере, перечисленный на расчетный счет BY24 AKBB 3012 0000 4181 0400 0000 Гродненское областное управление № 400 ОАО АСБ «Беларусбанк», г. Гродно, БИК АКBBVY2X, УНП 590727594, получатель – коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости», задаток вносится в белорусских рублях в сумме согласно настоящему извещению;

предоставить в коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости» следующие документы: заявление на участие в аукционе установленной формы; документ, подтверждающий внесение суммы задатка; подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы, включающее обязательство по уплате в соответствии с законодательством штрафных санкций и иные требования;

доводится до сведения участников аукциона до его начала при заключительной регистрации под роспись; выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его в частную собственность победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона. После совершения названных действий, но не позднее 2 рабочих дней, Гродненский горисполком выдает победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона выписку из решения об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его в частную собственность для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома, один экземпляр протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся. Оплата стоимости предметов аукциона осуществляется по безналичному расчету за белорусские рубли. При невыполнении требований об обращении за государственной регистрацией прав на земельный участок в двухмесячный срок после утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся решением Гродненского горисполкома о предоставлении земельного участка утрачивает силу.

Осмотр земельного участка на местности производится желающими самостоятельно в удобное для них время. Контактные телефоны: + 375 (152) 626055, 626056. Адреса сайтов: Государственного комитета по имуществу РБ http://gki.gov.by/ru/auction-aunif_object/, Гродненского областного исполнительного комитета http://region.grodno.by, Гродненского городского исполнительного комитета http://www.grodno.gov.by, ГП «Гродненский центр недвижимости» http://gcn.by

Крынічка

Выдавец рубрыкі Ірына ТАМКОВІЧ. Тэл. 8 (017) 287-18-15

ДОГЛЯД АРХІДЭЙ ЗІМОЙ

Догляд за цэпалюбівымі прыгажунямі-архідэямі зімой значна адрозніваецца ад трымання гэтых раслін у любую іншую пару года. Нюансы вырошчвання кветак абумоўлены іх біялагічнымі асаблівасцямі (большасць архідэй зімой «упадае ў спячку») і пэўным мікракліматам, які сфармаваўся ў дамах і кватэрах у гэты перыяд.

перыяд спакою выразны (напрыклад, некаторыя віды дэндрабіуму), і зусім паліваць не варта.

Што да апырквання, то іх частата залежыць ад тэмпературы паветра: чым цяплей, тым часцей. Зімой такую працэдуру лепш праводзіць у другой палове дня. Пры гэтым вельмі важна сачыць, каб вільгаць не пападала ў пазухі лісця і не затрымлівалася там.

Ва ўмовах, калі ацяпляльныя прыборы добра абаграваюць памяшканне, а цыркуляцыя паветра адсутнічае, архідэя можа захварэць. Таму ў пакой заўсёды павінен паступаць прыток свежага паветра.

Начная тэмпература ўтрымання для цэпалюбівых архідэй не павінна апускацца ніжэй за 18 °С, а для халадаўстойлівых — ніжэй за 8 °С.

У апошнім месяцы зімы многія архідэі пачынаюць цвіці. Нягледзячы на гэта, догляд за раслінамі ў лютым амаль не адрозніваецца ад догляду ў студзені. Аднак з павелічэннем светлавога дня некаторыя архідэі ўжо выходзяць з «зімовай спячкі», і ў іх пачынаецца новы вегетацыйны перыяд.

З канца лютага трэба паступова пачынаць павялічваць інтэнсіўнасць паліваў і ўнясення ўгнаенняў. У сонечныя дні пакой, дзе растуць архідэі, трэба праветрываць. Гэта не проста адзін са складніках добрага догляду, але

і прафілактыка грыбковых і бактэрыяльных захворванняў.

Таксама люты — прыдатны месяц, каб заняцца перасадкай архідэй. Асобінам, якім ужо цесна ў старых вазонах, трэба падабраць больш прасторную пасудзін. Некаторыя архідэі маюць патрэбу ў замене субстрата.

Перасадка

Спачатку трэба падрыхтаваць ёмістасці. Можна нават выкарыстоўваць абрэзаныя пластыкавыя бутэлькі (не забудзьцеся аплывіць край, каб ён не быў вострым).

У дне бутэлек гарачым нажом ці прутком абавязкова трэба зрабіць адтуліны.

На дно насыпаюць крыху керамзіту, астатняе запўняюць карой дуба або сасны (можна купіць гатовы грунт для архідэй).

Пры перасадцы неабходна размеркаваць карані да бакоў. Карані архідэй удзельнічаюць у фотасінтэзе, менавіта таму ёмістасць для вырошчвання павінна быць празрыстай. Гэты прыём дапамагае і кантраляваць неабходнасць палівання: сухія карані, як правіла, светлыя.

Пасля перасадкі паліваюць архідэю толькі праз тры дні.

Паліў

Для паліва гаршчок змяшчаюць у міску з вадой, адтуль жа яе чэрпаюць і паліваюць па краі кантэйнера. Калі вада трапіла ў пазухі лісця, варта прасушыць расліну папяровай сурэткай.

Калі з нейкай прычыны вы падсушылі архідэю, то ні ў якім разе не залівайце яе вадой. Дайце ёй часці, але ўмераны паліў.

У сярэднім архідэі паліваюць раз на тыдзень. Найбольш часты паліў можа спатрэбіцца кветкам, якія стаяць на падаконніку над батарэяй.

СЁННЯ

Месяц

Поўня 19 снежня. Месяц у сузор'і Рака.

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	9.27	16.50	7.23
Віцебск —	9.24	16.32	7.08
Магілёў —	9.17	16.40	7.23
Гомель —	9.05	16.45	7.40
Гродна —	9.41	17.06	7.25
Брэст —	9.33	17.16	7.43

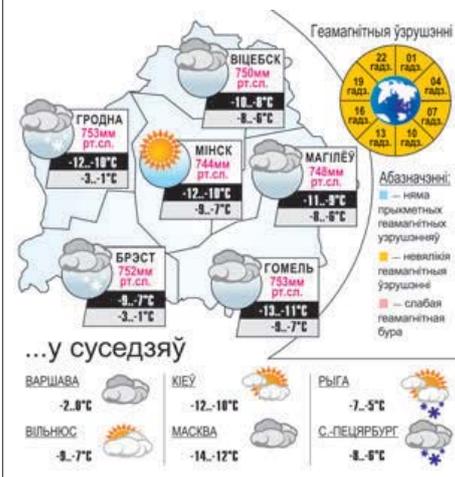
Імяніны

Пр. Ганны, Ефрасінні, Аляксандра, Васіля, Сцяпана, Уладзіміра, К. Ганараты, Зянона, Францішка.

Фота Анатона КЛЕШЧУКА

ЗАЎТРА

Даты Падзеі Людзі

22 СНЕЖНЯ

1331 год — бітва паміж літоўска-руска-беларускім войскам і рыцарамі Тэўтонскага ордэна на р. Акмені (прыток р. Юры ў Літве). Бітва ўвайшла ў гісторыю як Акменская. Рыцары, якія ўварваліся на тэрыторыю літоўскага племя жмуздаў, рабавалі і забівалі мясцовае насельніцтва. Жмуздаў звярнуліся па дапамогу да вялікага князя літоўскага Гедыміна, які сабраў войска з літоўскіх, полацкіх і наўгародскіх дружын і выступіў ў паход. Па-майстэрску выстраіўшы свае дружыны, Гедымін пасля жорсткага рукапашнага бою разбіў рыцараў і прымусіў іх бегчы. Мясцовае насельніцтва, сілком уключанае ў тэўтонскае войска, перайшло на бок Гедыміна. Акменская бітва часова прыпыніла нямецкую агрэсію супраць Вялікага княства Літоўскага.

1746 год — нарадзіўся Якуб Брэтэ, вучоны-медык, хірург, прадстаўнік прыродазнаўчага матэрыялізму ў Беларусі. З 1777 года працаваў у Вільні пры Галоўнай літоўскай школе, дзе ў 1780 годзе выкладаў хірургію. Займеў вялікую папулярнасць як хірург і акушэр. У 1787 годзе атрымаў дыплом доктара медыцыны і хірургіі і пасаду прафесара практычнай хірургіі. Быў членам-карэспандэнтам Парыжскага медыцынскага таварыства і членам Віленскага таварыства ўрачоў. Па даручэнні Віленскага ўніверсітэта заснаваў у 1808 годзе хірургічную клініку, якой і кіраваў. Па ўласнай ініцыятыве арганізаваў навучанне малодшага медыцынскага персаналу. У далейшым многія з яго вучняў сталі знакамітымі ўрачамі.

1916 год — нарадзіўся Віктар Міхайлавіч Усаў, удзельнік баёў на тэрыторыі Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, Герой Савецкага Саюза (пасмяротна). Начальнік пагранічнай заставы лейтэнант

Віктар Усаў 22 чэрвеня 1941 года кіраваў боем пагранічнай, якія 10 гадзін адбівалі атакі нямецка-фашысцкіх войскаў каля в. Вулька Драгунская пад Гродна. Загінуў у гэтым баі.

2000 год — у Мінску здадзены ў эксплуатацыю новы будынак Цэнтральнага чыгуначнага вакзала.

1790 год — рускія войскі пад камандаваннем Аляксандра Суворова ўзялі штурмам турэцкую крэпасць Ізмаіл.

2015 год — У ЗША апублікаваны расаскрэчаныя спісы цэляў масіраванага ядзернага ўдару ЗША па СССР, краінах Усходняга блока і Кітаю 1959 года. Дакумент — табліца, якую распрацавала Стратэгічнае авіяцыйнае камандаванне ЗША. У ёй пералічаны сотні цэляў, сярод іх 179 аб'ектаў у Маскве, 145 — у Ленінградзе і 91 — ва Усходнім Берліне, Пекіне, Варшаве. Аб'ём дакумента — 800 аркушаў. Спіс быў абнародваны ў выніку запыту, што зрабіў яшчэ ў 2006 годзе Уільям Бэр, старшы аналітык Архіва нацыянальнай бяспекі Універсітэта Джорджа Вашынгтона. Цэлі ў спісе маюць кодавыя нумары, якія адпавядаюць канкрэтным месцам. Дакладныя адрасы і назвы лакацый усё яшчэ знаходзяцца ў засакрэчанай «Энцыклапедыі бамбардзіровак», якую Уільям Бэр таксама спрабуе зрабіць здыбыткам грамадскасці.

СЕНЕКА МАЛОДШЫ:
«Радзіму любяць не за тое, што яна вялікая, а за тое, што яна свая».

УСМІХНЕМСЯ

Снежань — гэта такі месяц, каб казаць адзін аднаму:
— Што ты на Новы год?
— Не ведаю, а ты што на Новы год?
— Не ведаю.

Самае жудаснае ў апошнія дні перад Новым годам — гэта тое, што ў халадзільніку поўна ежы, але яе нельга есці.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Рэгістрацыйнае пасведчанне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**.
АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмная — 311 17 13 (тэл./факс);
адрэсаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.

ПРЫЁМНЫЯ РЭКЛАМНЫЯ ТЭЛ./ФАКС: 311 17 27,
e-mail: reklama@zviazda.by

Афіцыйна зарэгістраваны нумар адраснай паштоўнай ідэнтыфікацыі ў Мінскім раённым аддзяленні па шчыльнасці адраснай пашты. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

www.zviazda.by
(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

Газета адрэсаваная ў Рэспубліканскім унітарным прапрыеце «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 14.804. Індэкс 63850. Зак. № 3226.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

21 снежня 2021 года.